

REGULAMENTUL (UE) 2017/2195 AL COMISIEI**din 23 noiembrie 2017****de stabilire a unei linii directoare privind echilibrarea sistemului de energie electrică****(Text cu relevanță pentru SEE)**

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003 ⁽¹⁾, în special articolul 18 alineatul (3) litera (b), articolul 18 alineatul (3) litera (d) și articolul 18 alineatul (5),

întrucât:

- (1) O piață internă a energiei pe deplin funcțională și interconectată este crucială pentru menținerea securității aprovizionării cu energie, pentru creșterea competitivității și pentru asigurarea faptului că toți consumatorii pot achiziționa energie la prețuri accesibile.
- (2) O piață internă a energiei electrice care funcționează bine ar trebui să ofere producătorilor stimulente adecvate pentru investiții în noi tehnologii de producere a energiei electrice, inclusiv a energiei electrice din surse regenerabile, acordând o atenție deosebită celor mai izolate state membre și regiuni de pe piața energiei din Uniune. O piață care funcționează bine ar trebui, de asemenea, să ofere consumatorilor măsuri adecvate pentru promovarea unei utilizări mai eficiente a energiei, ceea ce presupune o securitate a aprovizionării cu energie.
- (3) Regulamentul (CE) nr. 714/2009 stabilește norme nediscriminatorii privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și, în special, norme privind alocarea capacităților pentru interconexiunile și pentru sistemele de transport care afectează fluxurile transfrontaliere de energie electrică. Pentru a avansa către o piață a energiei electrice cu adevărat integrată și pentru a garanta siguranța în funcționare, ar trebui elaborate norme eficiente în materie de echilibrare, care să stimuleze participării la piață să contribuie la soluționarea deficiențelor sistemice pentru care sunt responsabili. În special, este necesar să se stabilească norme privind aspectele tehnice și operaționale ale echilibrării sistemului și privind comerțul cu energie. Aceste norme ar trebui să includă norme legate de sistem cu privire la rezervele de putere.
- (4) Regulamentul (UE) 2017/1485 al Comisiei ⁽²⁾ stabilește norme armonizate privind funcționarea sistemului aplicabile operatorilor de transport și de sistem („OTS”), centrelor de coordonare a securității la nivel regional, operatorilor de sisteme de distribuție („OD”) și utilizatorilor de rețea semnificativi. Regulamentul identifică diferite stări critice ale sistemului (starea normală, starea de alertă, starea de urgență, starea de colaps și starea de restaurare). El include, de asemenea, cerințe și principii de menținere a siguranței în funcționare la nivelul întregii Uniuni și vizează promovarea coordonării cerințelor și principiilor privind reglajul frecvență-putere și rezervele din întreaga Uniune.
- (5) Prezentul regulament stabilește, la nivelul întregii UE, o serie de norme tehnice, de funcționare și de piață care reglementează funcționarea piețelor de echilibrare. El instituie norme privind achiziția de capacități pentru echilibrare, activarea energiei de echilibrare și decontarea financiară a părților responsabile cu echilibrarea. Regulamentul prevede, de asemenea, elaborarea de metodologii armonizate pentru alocarea capacității interzonale de transport în scopuri de echilibrare. Aceste norme vor spori lichiditatea piețelor pe termen scurt, permițând intensificarea comerțului transfrontalier și o utilizare mai eficientă a rețelei existente în scopul echilibrării energiei. Având în vedere faptul că ofertele de energie de echilibrare vor concura pe platforme de echilibrare la nivelul întregii UE, acest lucru va avea, de asemenea, efecte pozitive asupra concurenței.
- (6) Prezentul regulament urmărește obiectivul asigurării unei gestionări optime și a unei funcționări coordonate a sistemului european de transport al energiei electrice, sprijinind în același timp atingerea obiectivelor Uniunii privind pătrunderea producției de energie din surse regenerabile, precum și asigurarea de beneficii pentru clienți. OTS, în colaborare cu OD dacă este necesar, ar trebui să fie responsabili cu organizarea piețelor europene de echilibrare și să depună eforturi pentru integrarea lor, menținând echilibrul sistemului în modul cel mai eficient. În acest sens, OTS trebuie să lucreze în strânsă cooperare, atât între ei, cât și cu OD, coordonându-și activitățile, în măsura posibilului, pentru a crea un sistem de energie electrică eficient, la nivelul tuturor regiunilor și al tuturor nivelurilor de tensiune, fără a aduce atingere dreptului concurenței.

⁽¹⁾ JO L 211, 14.8.2009, p. 15.

⁽²⁾ Regulamentul (UE) 2017/1485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice (JO L 220, 25.8.2017, p. 1).

- (7) Operatorii de transport și de sistem ar trebui să poată delega unui terț toate sarcinile prevăzute în prezentul regulament, sau o parte a acestora. OTS care delegă ar trebui să rămână responsabil de asigurarea conformității cu obligațiile prevăzute în prezentul regulament. În mod similar, statele membre ar trebui să poată atribui unui terț sarcini și obligații prevăzute în prezentul regulament. Această atribuire ar trebui să fie limitată la sarcinile și obligațiile executate la nivel național (cum ar fi decontarea dezechilibrelor). Limitările atribuirii nu ar trebui să conducă la modificări inutile ale dispozițiilor naționale existente. Cu toate acestea, operatorii de transport și de sistem ar trebui să rămână responsabili pentru sarcinile care li se încredințează în temeiul Directivei 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului (⁽¹⁾) în scopul elaborării metodologiilor la nivel european, precum și pentru punerea în aplicare și pentru funcționarea platformelor de echilibrare la nivel european. În cazul în care, într-un stat membru, expertiza și experiența în materie de decontare a dezechilibrelor sunt deținute de un terț, OTS din statul membru în cauză poate solicita celorlalți OTS și ENTSO-E să permită terțului respectiv să ofere asistență la elaborarea propunerii. Cu toate acestea, OTS din statul membru în cauză, în colaborare cu toți ceilalți OTS, rămâne responsabil pentru elaborarea propunerii, iar această responsabilitate nu poate fi transferată terțului.
- (8) Normele care definesc rolul furnizorilor de servicii de echilibrare și rolul părților responsabile cu echilibrarea asigură o abordare echitabilă, transparentă și nediscriminatorie. În plus, normele privind clauzele și condițiile referitoare la echilibrare stabilesc principiile și rolurile pe baza cărora care se vor desfășura activitățile de echilibrare reglementate de prezentul regulament și asigură o concurență adecvată, bazată pe condiții de concurență echitabile între participanții la piață, inclusiv agregatorii și activele răspunsului comandabil situate la nivel de distribuție.
- (9) Fiecare furnizor de servicii de echilibrare care intenționează să furnizeze energie de echilibrare sau capacitate pentru echilibrare ar trebui să treacă cu succes de un proces de calificare definit de către operatorii de transport și de sistem în strânsă cooperare cu operatorii de sisteme de distribuție, dacă este necesar.
- (10) Integrarea piețelor de echilibrare a energiei ar trebui să fie facilitată prin crearea unor platforme europene comune pentru operarea procesului de compensare a dezechilibrelor și pentru facilitarea schimbului de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței și din rezervele de înlocuire. Cooperarea dintre OTS ar trebui să se limiteze strict la ceea ce este necesar pentru proiectarea, implementarea și funcționarea eficiente și sigure ale respectivelor platforme europene.
- (11) Platformele pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței și din rezervele de înlocuire ar trebui să aplice un model cu liste cu ordine de merit pentru a asigura o activare a ofertelor eficiente din punctul de vedere al costurilor. Numai în cazul în care o analiză cost-beneficiu realizată de toți OTS demonstrează că ar trebui modificat modelul pentru platforma pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței cu activare automată, operatorii de transport și de sistem ar trebui să poată pune în aplicare și în funcțiune platforma pe baza unui alt model.
- (12) Integrarea piețelor de echilibrare a energiei ar trebui să faciliteze funcționarea eficientă a pieței intrazilnice, pentru a le oferi participanților la piață posibilitatea de a se echilibra, cât mai aproape de timpul real. Numai dezechilibrele care rămân după închiderea pieței intrazilnice ar trebui echilibrate de către OTS în cadrul pieței de echilibrare. Armonizarea intervalului de decontare a dezechilibrelor la 15 minute în Europa ar trebui să sprijine tranzacționarea intrazilnică și să promoveze dezvoltarea unei serii de produse comerciale cu aceleași intervale de livrare.
- (13) Pentru a facilita schimbul de servicii de echilibrare și crearea unor liste cu ordine de merit comune și a unei lichidități adecvate pe piața de echilibrare, este necesar să se reglementeze standardizarea produselor de echilibrare. Prezentul regulament prevede setul minim de caracteristici standard și de caracteristici suplimentare care definesc produsele standard.
- (14) Metoda de stabilire a prețurilor pentru produsele standard de energie de echilibrare ar trebui să creeze stimulente pozitive pentru participanții la piață, pentru ca aceștia să mențină echilibrul sistemului din zona lor de preț de dezechilibru și/sau să contribuie la restabilirea acestuia și să reducă dezechilibrele sistemului și costurile pentru societate. Această abordare de stabilire a prețurilor ar trebui să vizeze o utilizare eficientă din punct de vedere economic a consumului comandabil și a altor resurse de echilibrare care fac obiectul unor limite de siguranță în funcționare. Metoda de stabilire a prețurilor utilizată în cadrul achiziției de capacitate pentru echilibrare ar trebui să vizeze o utilizare eficientă din punct de vedere economic a consumului comandabil și a altor resurse de echilibrare care fac obiectul unor limite de siguranță în funcționare.
- (15) Pentru a permite unui OTS să achiziționeze și să utilizeze capacitatea pentru echilibrare într-un mod eficient, economic și bazat pe piață, este necesar să se promoveze integrarea pieței. În această privință, prezentul regulament stabilește trei metodologii prin care OTS pot să aloce capacitatea interzonală pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare și pentru partajarea rezervelor, atunci când aceasta se bazează pe o analiză cost-beneficiu: procesul de co-optimizare, procesul de alocare bazată pe piață și alocarea bazată pe o analiză

(¹) Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE (JO L 211, 14.8.2009, p. 55).

a eficienței economice. Procesul de alocare co-optimizată ar trebui realizat pentru ziua următoare, în timp ce procesul de alocare bazată pe piață ar putea fi realizat atunci când contractarea este efectuată cu cel mult o săptămână înainte de furnizarea capacității pentru echilibrare, iar alocarea bazată pe o analiză a eficienței economice, atunci când contractarea este realizată cu mai mult de o săptămână înainte de furnizarea capacității pentru echilibrare, cu condiția ca volumele alocate să fie limitate și ca o evaluare să fie efectuată în fiecare an.

- (16) De îndată ce autoritățile de reglementare competente aprobă o metodologie privind procesul de alocare a capacității interzonale, metodologia respectivă ar putea fi aplicată mai repede de doi sau mai mulți OTS, pentru ca aceștia să câștige experiență și să faciliteze aplicarea de către mai mulți OTS în viitor. Totuși, aplicarea acestei metodologii, atunci când există, ar trebui să fie armonizată de toți OTS pentru a încuraja integrarea pieței.
- (17) Obiectivul general al decontării dezechilibrelor este de a asigura faptul că părțile responsabile cu echilibrarea sprijină echilibrul sistemului într-un mod eficient și de a-i stimula pe participanții la piață să mențină echilibrul sistemului și/sau să contribuie la restabilirea acestuia. Prezentul regulament definește norme privind decontarea dezechilibrelor, care garantează că aceasta are loc într-un mod nediscriminatoriu, echitabil, obiectiv și transparent. Pentru ca piețele de echilibrare și sistemul energetic global să devină adecvate pentru integrarea unor ponderi tot mai mari ale energiei din surse regenerabile, prețurile dezechilibrului ar trebui să reflecte valoarea în timp real a energiei.
- (18) Prezentul regulament ar trebui să prevadă un proces prin care operatorii de transport și de sistem să poată deroga provizoriu de la aplicarea anumitor norme, pentru a se lua în considerare circumstanțele în care, în mod excepțional, respectarea normelor respective ar putea conduce, de exemplu, la riscuri legate de siguranța în funcționare sau la înlocuirea prematură a infrastructurii de rețele inteligente.
- (19) În conformitate cu articolul 8 din Regulamentul (CE) nr. 713/2009 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹⁾, Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei („Agenția”) ar trebui să ia o decizie în cazul în care autoritățile de reglementare competente nu reușesc să ajungă la un acord asupra clauzelor și condițiilor sau a metodologiilor comune.
- (20) Prezentul regulament a fost elaborat în strânsă cooperare cu Agenția, cu Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică („ENTSO-E”) și cu părțile interesate, în vederea adoptării unor norme eficiente, echilibrate și proporționale într-un mod transparent și participativ. În conformitate cu articolul 18 alineatul (3) din regulamentul (CE) nr. 714/2009, Comisia va consulta Agenția, ENTSO-E și alte părți interesate relevante înainte de a propune eventuale modificări ale prezentului regulament.
- (21) Măsurile prevăzute în prezentul regulament sunt conforme cu avizul comitetului menționat la articolul 23 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT

TITLUL I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1

Obiect și domeniu de aplicare

- (1) Prezentul regulament stabilește o linie directoare detaliată cu privire la echilibrarea sistemului de energie electrică, inclusiv principii comune privind achiziționarea și decontarea rezervelor de stabilizare a frecvenței, a rezervelor pentru restabilirea frecvenței și a rezervelor de înlocuire, precum și o metodologie comună pentru activarea rezervelor pentru restabilirea frecvenței și a rezervelor de înlocuire.
- (2) Prezentul regulament se aplică operatorilor de transport și de sistem („OTS”), operatorilor de sisteme de distribuție („OD”), inclusiv de sisteme de distribuție închise, autorităților de reglementare, Agenției pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei („Agenția”), Rețelei europene a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică („ENTSO-E”), terților cărora le-au fost delegate sau atribuite responsabilități și altor participanți la piață.
- (3) Prezentul regulament se aplică tuturor sistemelor de transport și interconexiunilor din Uniune, cu excepția sistemelor de transport de pe insule care nu sunt legate de alte sisteme de transport prin intermediul unor interconexiuni.
- (4) În cazul în care într-un stat membru există mai mult de un OTS, prezentul regulament se aplică tuturor OTS din respectivul stat membru. În cazul în care un OTS nu deține o funcție relevantă pentru una sau mai multe obligații prevăzute în prezentul regulament, statele membre pot să dispună ca responsabilitatea de a respecta obligațiile respective să fie atribuită unuia sau mai multor OTS specifici.

⁽¹⁾ Regulamentul (CE) nr. 713/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 de instituire a Agenției pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (JO L 211, 14.8.2009, p. 1).

(5) În cazul în care o zonă de reglaj frecvență-putere („RFP”) este formată din doi sau mai mulți OTS, toți OTS din respectiva zonă RFP pot decide, sub rezerva aprobării de către autoritățile de reglementare competente, să își asume una sau mai multe obligații prevăzute în prezentul regulament, într-un mod coordonat, pentru toate zonele de programare ale zonei RFP.

(6) Platformele europene pentru schimbul de produse standard de energie de echilibrare pot fi deschise pentru operatorii de transport și de sistem care își desfășoară activitatea în Elveția, cu condiția ca legislația națională a acestei țări să pună în aplicare principalele dispoziții ale legislației Uniunii privind piața energiei electrice și ca între Uniune și Elveția să existe un acord interguvernamental de cooperare în materie de energie electrică sau dacă excluderea Elveției poate determina trecerea prin această țară a unor fluxuri fizice neprogramate de energie electrică care ar pune în pericol securitatea sistemului din regiune.

(7) Sub rezerva îndeplinirii condițiilor de la alineatul (6), participarea Elveției la platformele europene de schimb de produse standard de energie de echilibrare se decide de către Comisie, pe baza unui aviz emis de agenție și de toți OTS, în conformitate cu procedurile prevăzute la articolul 4 alineatul (3). Drepturile și responsabilitățile operatorilor de transport și de sistem din Elveția trebuie să fie coerente cu drepturile și responsabilitățile OTS care își desfășoară activitatea în Uniune, pentru a permite o bună funcționare a pieței de echilibrare la nivelul Uniunii și existența unor condiții de concurență echitabile pentru toate părțile interesate.

(8) Prezentul regulament se aplică tuturor stărilor sistemului, definite la articolul 18 din Regulamentul (UE) 2017/1485.

Articolul 2

Definiții

În sensul prezentului regulament, se aplică definițiile prevăzute la articolul 2 din Directiva 2009/72/CE, la articolul 2 din Regulamentul (CE) nr. 714/2009, la articolul 2 din Regulamentul (UE) nr. 543/2013 al Comisiei ⁽¹⁾, la articolul 2 din Regulamentul (UE) 2015/1222 al Comisiei ⁽²⁾, la articolul 2 din Regulamentul (UE) 2016/631 al Comisiei ⁽³⁾, la articolul 2 din Regulamentul (UE) 2016/1388 al Comisiei ⁽⁴⁾, la articolul 2 din Regulamentul (UE) 2016/1447 al Comisiei ⁽⁵⁾, la articolul 2 din Regulamentul (UE) 2016/1719 al Comisiei ⁽⁶⁾, la articolul 3 din Regulamentul (UE) 2017/1485 și la articolul 3 din Regulamentul (UE) 2017/2196 al Comisiei ⁽⁷⁾.

Se aplică, de asemenea, următoarele definiții:

1. „echilibrare” înseamnă toate acțiunile și procesele, din toate intervalele de timp, prin care OTS asigură, într-un mod continuu, menținerea frecvenței sistemului într-un domeniu de stabilitate predefinit, astfel cum este stabilit la articolul 127 din Regulamentul (UE) 2017/1485, și conformitatea cu cantitatea de rezerve necesară în ceea ce privește calitatea cerută, astfel cum se prevede în partea IV titlurile V, VI și VII din Regulamentul (UE) 2017/1485;
2. „piață de echilibrare” înseamnă ansamblul dispozițiilor instituționale, comerciale și operaționale care stabilesc gestionarea bazată pe piață a echilibrării;
3. „servicii de echilibrare” înseamnă energia de echilibrare sau capacitatea pentru echilibrare sau ambele;
4. „energie de echilibrare” înseamnă energia care este utilizată de OTS pentru a realiza echilibrarea și care este furnizată de un furnizor de servicii de echilibrare;
5. „capacitate pentru echilibrare” înseamnă un volum de capacitate în rezervă pe care un furnizor de servicii de echilibrare a convenit să îl păstreze și în privința căruia furnizorul de servicii de echilibrare a convenit să prezinte OTS, pe durata contractului, oferte pentru o cantitate corespunzătoare de energie de echilibrare;

⁽¹⁾ Regulamentul (UE) nr. 543/2013 al Comisiei din 14 iunie 2013 privind transmiterea și publicarea datelor pe piețele energiei electrice și de modificare a anexei I la Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 163, 15.6.2013, p. 1).

⁽²⁾ Regulamentul (UE) 2015/1222 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor (JO L 197, 25.7.2015, p. 24).

⁽³⁾ Regulamentul (UE) 2016/631 al Comisiei din 14 aprilie 2016 de instituire a unui cod de rețea privind cerințele pentru racordarea la rețea a instalațiilor de producție (JO L 112, 27.4.2016, p. 1).

⁽⁴⁾ Regulamentul (UE) 2016/1388 al Comisiei din 17 august 2016 de stabilire a unui cod de rețea privind racordarea consumatorilor (JO L 223, 18.8.2016, p. 10).

⁽⁵⁾ Regulamentul (UE) 2016/1447 al Comisiei din 26 august 2016 de instituire a unui cod de rețea privind cerințele pentru racordarea la rețea a sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu și a modulelor generatoare din centrală conectate în curent continuu (JO L 241, 8.9.2016, p. 1).

⁽⁶⁾ Regulamentul (UE) 2016/1719 al Comisiei din 26 septembrie 2016 de stabilire a unei orientări privind alocarea capacităților pe piața pe termen lung (JO L 259, 27.9.2016, p. 42).

⁽⁷⁾ Regulamentul (UE) 2017/2196 al Comisiei din 24 noiembrie 2017 de stabilire a unui cod de rețea privind starea de urgență și restaurarea sistemului electroenergetic (a se vedea pagina 54 din prezentul Jurnal Oficial).

6. „furnizor de servicii de echilibrare” înseamnă un participant la piață cu unități de furnizare a rezervelor sau cu grupuri de furnizare a rezervelor, capabil să furnizeze servicii de echilibrare operatorilor de transport și de sistem;
7. „parte responsabilă cu echilibrarea” înseamnă un participant la piață sau reprezentantul desemnat al acestuia, care va fi responsabil cu dezechilibrele sale;
8. „dezechilibru” înseamnă un volum de energie calculat pentru o parte responsabilă cu echilibrarea și care reprezintă diferența dintre volumul alocat atribuit respectivei părți responsabile cu echilibrarea și poziția finală a respectivei părți responsabile cu echilibrarea, inclusiv orice ajustare a dezechilibrului aplicată respectivei părți responsabile cu echilibrarea, într-un anumit interval de decontare a dezechilibrului;
9. „decontare a dezechilibrelor” înseamnă un mecanism de decontare financiară pentru emiterea de facturi sau efectuarea de plăți către părțile responsabile cu echilibrarea pentru dezechilibrele acestora;
10. „interval de decontare a dezechilibrului” înseamnă unitatea de timp pentru care se calculează dezechilibrul părților responsabile cu echilibrarea;
11. „zonă de dezechilibru” înseamnă zona în care se calculează un dezechilibru;
12. „preț de dezechilibru” înseamnă prețul, fie că este pozitiv, zero sau negativ, din fiecare interval de decontare a dezechilibrului, aferent unui dezechilibru în fiecare direcție;
13. „zonă de preț de dezechilibru” înseamnă zona aferentă calculării prețului unui dezechilibru;
14. „ajustare a dezechilibrului” înseamnă un volum de energie care reprezintă energia de echilibrare de la un furnizor de servicii de echilibrare și care este aplicat de către OTS conector, pentru un interval de decontare a dezechilibrului, părților responsabile cu echilibrarea vizate și care este utilizat pentru calcularea dezechilibrului acestor părți responsabile cu echilibrarea;
15. „volum alocat” înseamnă un volum de energie injectat sau extras fizic din sistem și atribuit unei părți responsabile cu echilibrarea, pentru calcularea dezechilibrului respectivei părți responsabile cu echilibrarea;
16. „poziție” înseamnă volumul de energie declarat al unei părți responsabile cu echilibrarea, utilizat pentru calcularea dezechilibrului acesteia;
17. „model de autodispecerizare” înseamnă un model de programare și de dispecerizare prin care programele de producere și programele de consum, precum și dispecerizarea instalațiilor de producere a energiei electrice și a locurilor de consum sunt determinate de agenții de programare ai instalațiilor respective;
18. „model de dispecerizare centralizată” înseamnă un model de programare și de dispecerizare prin care programele de producere și de consum, precum și dispecerizarea instalațiilor de producere a energiei electrice și a locurilor de consum, cu referire la instalațiile dispecerizabile, sunt determinate de un OTS în cadrul procesului integrat de planificare;
19. „proces integrat de planificare” înseamnă un proces iterativ care utilizează cel puțin oferte aferente procesului integrat de planificare care conțin date comerciale, date tehnice complexe privind instalațiile de producere a energiei electrice sau locurile de consum individuale și care includ, în mod explicit, ca date de intrare ale procesului, caracteristicile de pornire, cea mai recentă analiză a adecvanței zonei respective de reglaj și limitele de siguranță în funcționare;
20. „oră de închidere a porții pentru procesul integrat de planificare” înseamnă momentul în care transmiterea sau actualizarea ofertelor aferente procesului integrat de planificare nu mai este permisă pentru iterațiile date ale procesului integrat de planificare;
21. „model OTS-OTS” înseamnă un model pentru schimbul de servicii de echilibrare, în cadrul căruia furnizorul de servicii de echilibrare furnizează servicii de echilibrare către OTS-ul său conector, care apoi furnizează aceste servicii de echilibrare către OTS solicitant;
22. „OTS conector” înseamnă operatorul de transport și de sistem care operează zona de programare în care furnizorii de servicii de echilibrare și părțile responsabile cu echilibrarea trebuie să respecte clauzele și condițiile legate de echilibrare;
23. „schimb de servicii de echilibrare” înseamnă fie schimbul de energie de echilibrare, fie schimbul de capacitate pentru echilibrare, fie ambele;
24. „schimb de energie de echilibrare” înseamnă activarea ofertelor de energie de echilibrare pentru livrarea de energie de echilibrare către un OTS dintr-o zonă de programare diferită de cea în care este racordat furnizorul de servicii de echilibrare activate;

25. „schimb de capacitate pentru echilibrare” înseamnă furnizarea de capacitate pentru echilibrare către un OTS dintr-o zonă de programare diferită de cea în care este racordat furnizorul de servicii de echilibrare achiziționate;
26. „transfer de capacitate pentru echilibrare” înseamnă un transfer de capacitate pentru echilibrare de la furnizorul de servicii de echilibrare contractat inițial către un alt furnizor de servicii de echilibrare;
27. „oră de închidere a porții pentru energia de echilibrare” înseamnă momentul în care nu mai este permisă transmiterea sau actualizarea unei oferte de energie de echilibrare pentru un produs standard dintr-o listă cu ordine de merit comune;
28. „produs standard” înseamnă un produs de echilibrare armonizat, definit de toți OTS pentru schimbul de servicii de echilibrare;
29. „perioadă de pregătire” înseamnă intervalul de timp dintre formularea cererii de către OTS conector, în cazul modelului OTS-OTS, sau de către OTS contractant, în cazul modelului OTS-FSE, și începutul perioadei de variație a sarcinii;
30. „durată de activare completă” înseamnă intervalul de timp dintre prezentarea cererii de activare de către OTS conector, în cazul modelului OTS-OTS, sau de către OTS contractant, în cazul modelului OTS-FSE, și livrarea completă corespunzătoare a produsului vizat;
31. „perioadă de dezactivare” înseamnă perioada de variație a sarcinii de la livrarea completă la o valoare setată sau de la extragerea completă înapoi la o valoare setată;
32. „perioadă de livrare” înseamnă perioada în care furnizorul de servicii de echilibrare livrează în sistem sau consumă din sistem întreaga putere solicitată;
33. „perioadă de valabilitate” înseamnă perioada în care poate fi activată oferta de energie de echilibrare transmisă de furnizorul de servicii de echilibrare, cu condiția respectării tuturor caracteristicilor produsului. Perioada de valabilitate este delimitată de timpul de începere și de timpul de încheiere;
34. „mod de activare” înseamnă modul de activare a ofertelor de energie de echilibrare, care poate fi manuală sau automată, în funcție de modul în care se realizează activarea energiei de echilibrare: manual, de către un operator, sau automat, în buclă închisă;
35. „divizibilitate” înseamnă posibilitatea ca un OTS să utilizeze doar o parte din ofertele de energie de echilibrare sau din ofertele de capacitate pentru echilibrare transmise de furnizorul de servicii de echilibrare, fie în ceea ce privește activarea puterii, fie în ceea ce privește durata în timp;
36. „produs specific” înseamnă un produs diferit de un produs standard;
37. „listă cu ordine de merit comune” înseamnă o listă a ofertelor de energie de echilibrare, sortate în ordinea prețurilor lor de ofertă, utilizată pentru activarea respectivelor oferte;
38. „oră de închidere a porții pentru transmiterea de oferte de energie de către OTS” înseamnă ultimul moment în care un OTS conector poate transmite funcției de optimizare a activării ofertele de energie de echilibrare permise de la un furnizor de servicii de echilibrare;
39. „funcție de optimizare a activării” înseamnă funcția de operare a algoritmului aplicat pentru a optimiza activarea ofertelor de energie de echilibrare;
40. „funcție de proces de compensare a dezechilibrelor” înseamnă rolul de a opera algoritmul aplicat pentru realizarea procesului de compensare a dezechilibrelor;
41. „funcție de decontare OTS-OTS” înseamnă funcția de efectuare a decontării proceselor de cooperare între OTS;
42. „funcție de optimizare a achiziției de capacitate” înseamnă funcția de operare a algoritmului aplicat pentru optimizarea achiziției de capacitate pentru echilibrare pentru operatorii de transport și de sistem care fac schimb de capacitate pentru echilibrare;
43. „model OTS-FSE” înseamnă un model pentru schimbul de servicii de echilibrare, în cadrul căruia furnizorul de servicii de echilibrare (FSE) furnizează servicii de echilibrare direct către OTS contractant, care furnizează ulterior aceste servicii de echilibrare către OTS solicitant;
44. „OTS contractant” înseamnă OTS care a încheiat un contract de servicii de echilibrare cu un furnizor de servicii de echilibrare din altă zonă de programare;
45. „OTS solicitant” înseamnă OTS care solicită livrarea energiei de echilibrare.

*Articolul 3***Obiective și aspecte de reglementare**

- (1) Prezentul regulament are drept scop:
- (a) încurajarea unei concurențe eficace, a nediscriminării și a transparenței pe piețele de echilibrare;
  - (b) sporirea eficienței echilibrării, precum și a eficienței piețelor de echilibrare europene și naționale;
  - (c) integrarea piețelor de echilibrare și promovarea posibilităților de realizare a schimburilor de servicii de echilibrare, contribuind totodată la siguranța în funcționare;
  - (d) contribuția la operarea și dezvoltarea eficientă, pe termen lung, a sistemului de transport al energiei electrice și a sectorului energiei electrice din Uniune, facilitând totodată funcționarea eficientă și coerentă a piețelor pentru ziua următoare, intrazilnice și de echilibrare;
  - (e) asigurarea faptului că achiziția de servicii de echilibrare este echitabilă, obiectivă, transparentă și bazată pe piață, evită bariere nejustificate în calea intrării pe piață a noilor operatori și promovează lichiditatea piețelor de echilibrare, prevenind în același timp distorsiunile nejustificate din cadrul pieței interne a energiei electrice;
  - (f) facilitarea participării consumului comandabil, inclusiv a instalațiilor de agregare și de stocare a energiei, garantând totodată că acestea concurează cu alte servicii de echilibrare în condiții de concurență echitabile și, dacă este necesar, acționează independent atunci când deservește un singur loc de consum;
  - (g) facilitarea participării surselor de energie regenerabile și sprijinirea realizării obiectivului Uniunii Europene privind pătrunderea producției de energie din surse regenerabile.
- (2) Atunci când aplică prezentul regulament, statele membre, autoritățile de reglementare competente și operatorii de sistem:
- (a) aplică principiul proporționalității și al nediscriminării;
  - (b) asigură transparența;
  - (c) aplică principiul optimizării între cel mai mare grad de eficiență globală și cel mai scăzut nivel al costurilor totale pentru toate părțile implicate;
  - (d) se asigură că operatorii de transport și de sistem folosesc mecanisme de piață, în măsura posibilului, pentru a asigura securitatea și stabilitatea rețelei;
  - (e) se asigură că dezvoltarea piețelor la termen, pentru ziua următoare și intrazilnice nu este compromisă;
  - (f) respectă responsabilitatea atribuită OTS relevant, pentru a garanta siguranța sistemului, inclusiv în conformitate cu legislația națională;
  - (g) se consultă cu operatorii de distribuție relevanți și țin seama de efectele potențiale asupra sistemului lor;
  - (h) iau în considerare standardele convenite la nivel european și specificațiile tehnice.

*Articolul 4***Clauzele și condițiile sau metodologiile operatorilor de transport și de sistem**

- (1) Operatorii de transport și de sistem elaborează clauzele și condițiile sau metodologiile prevăzute în prezentul regulament și le prezintă spre aprobare autorităților de reglementare competente în conformitate cu articolul 37 din Directiva 2009/72/CE, în termenele corespunzătoare stabilite în prezentul regulament.
- (2) În cazul în care o propunere de clauze și condiții sau metodologii, elaborată în temeiul prezentului regulament, trebuie să fie elaborată și aprobată de mai mulți OTS, OTS participanți cooperează îndeaproape. Cu sprijinul ENTSO-E, operatorii de transport și de sistem informează periodic autoritățile de reglementare competente și Agenția în legătură cu progresele înregistrate în ceea ce privește elaborarea respectivelor clauze și condiții sau metodologii.

(3) În cazul în care nu se ajunge la un consens între operatorii de transport și de sistem care decid cu privire la propunerile de clauze și condiții sau metodologii în conformitate cu articolul 5 alineatul (2), aceștia decid cu majoritate calificată. O majoritate calificată pentru propunerile elaborate în conformitate cu articolul 5 alineatul (2) necesită o majoritate a:

- (a) operatorilor de transport și de sistem care reprezintă cel puțin 55 % dintre statele membre și
- (b) a operatorilor de transport și de sistem care reprezintă state membre care cuprind cel puțin 65 % din populația Uniunii.

O minoritate de blocare pentru deciziile luate în conformitate cu articolul 5 alineatul (2) trebuie să includă operatori de transport și de sistem care reprezintă cel puțin patru state membre. În caz contrar, majoritatea calificată este considerată ca fiind întrunită.

(4) Dacă regiunile vizate cuprind mai mult de cinci state membre și dacă operatorii de transport și de sistem care decid cu privire la propunerile de clauze și condiții sau metodologii elaborate în conformitate cu articolul 5 alineatul (3) nu reușesc să ajungă la un consens, aceștia decid cu majoritate calificată. O majoritate calificată pentru propunerile elaborate în conformitate cu articolul 5 alineatul (3) necesită o majoritate a:

- (a) operatorilor de transport și de sistem care reprezintă cel puțin 72 % dintre statele membre vizate și
- (b) operatorilor de transport și de sistem care reprezintă state membre care cuprind cel puțin 65 % din populația regiunii vizate.

O minoritate de blocare pentru deciziile luate în conformitate cu articolul 5 alineatul (3) trebuie să includă cel puțin un număr minim de operatori de transport și de sistem reprezentând peste 35 % din populația statelor membre participante, plus operatorii de transport și de sistem care reprezintă cel puțin un stat membru în cauză suplimentar. În caz contrar, majoritatea calificată este considerată ca fiind întrunită.

(5) Operatorii de transport și de sistem care decid cu privire la propunerile de clauze și condiții sau metodologii elaborate în conformitate cu articolul 5 alineatul (3) în legătură cu regiunile compuse din cel mult cinci state membre decid pe bază de consens.

(6) Pentru deciziile luate de OTS în temeiul alineatelor (3) și (4), se atribuie un vot fiecărui stat membru. Dacă pe teritoriul unui stat membru există mai mulți OTS, statul membru respectiv distribuie drepturile de vot între operatorii de transport și de sistem.

(7) În cazul în care operatorii de transport și de sistem nu prezintă autorităților de reglementare competente o propunere de clauze și condiții sau de metodologii în termenele stabilite în prezentul regulament, aceștia trebuie să furnizeze autorităților de reglementare competente și agenției proiectele relevante de clauze și condiții sau de metodologii și să explice motivele pentru care nu s-a ajuns la un acord. Agenția informează Comisia și, în cooperare cu autoritățile de reglementare competente, la cererea Comisiei, examinează motivele pentru care nu s-a ajuns la un acord și informează Comisia cu privire la acest lucru. Comisia ia măsurile corespunzătoare pentru a face posibilă adoptarea clauzelor și a condițiilor sau a metodologiilor necesare, în termen de patru luni de la primirea informațiilor transmise de agenție.

Articolul 5

Aprobarea clauzelor și a condițiilor sau a metodologiilor operatorilor de transport și de sistem

(1) Fiecare autoritate de reglementare competentă în conformitate cu articolul 37 din Directiva 2009/72/CE aprobă clauzele și condițiile sau metodologiile elaborate de către operatorii de transport și de sistem în conformitate cu alineatele (2), (3) și (4).

(2) Propunerile privind următoarele clauze și condiții sau metodologii fac obiectul aprobării de către toate autoritățile de reglementare:

- (a) termenii cadru pentru crearea platformelor europene, în temeiul articolului 20 alineatul (1), al articolului 21 alineatul (1) și al articolului 22 alineatul (1);
- (b) modificările termenilor cadru pentru crearea platformelor europene, în temeiul articolului 20 alineatul (5) și al articolului 21 alineatul (5);
- (c) produsele standard de capacitate pentru echilibrare, în temeiul articolului 25 alineatul (2);
- (d) metodologia de clasificare în scopul activării ofertelor de energie de echilibrare, în temeiul articolului 29 alineatul (3);
- (e) evaluarea privind posibila creștere a volumului minim al ofertelor de energie de echilibrare care se transmite platformelor europene în temeiul articolului 29 alineatul (11);
- (f) metodologiile pentru stabilirea prețului energiei de echilibrare și al capacității interzonale utilizate pentru schimbul de energie de echilibrare sau pentru realizarea procesului de compensare a dezechilibrelor, în temeiul articolului 30 alineatele (1) și (5);
- (g) armonizarea metodologiei privind procesul de alocare a capacității interzonale pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor, în temeiul articolului 38 alineatul (3);

- (h) metodologia pentru un proces de alocare co-optimizată a capacității interzonale, în temeiul articolului 40 alineatul (1);
- (i) normele de decontare OTS-OTS pentru schimbul planificat de energie, în temeiul articolului 50 alineatul (1);
- (j) armonizarea principalelor caracteristici ale decontării dezechilibrelor, în temeiul articolului 52 alineatul (2),
cu privire la care un stat membru poate emite un aviz adresat autorității de reglementare în cauză.
- (3) Propunerile privind următoarele clauze și condiții sau metodologii fac obiectul aprobării de către toate autoritățile de reglementare din regiunea vizată:
- (a) cadrul, pentru zona geografică aferentă tuturor OTS care realizează procesul de înlocuire a rezervelor în temeiul părții IV din Regulamentul (UE) 2017/1485, pentru crearea platformei europene pentru rezervele de înlocuire, în temeiul articolului 19 alineatul (1);
- (b) pentru zona geografică aferentă pentru doi sau mai mulți OTS care fac sau doresc să facă schimb reciproc de capacitate pentru echilibrare, instituirea unor norme și procese comune și armonizate pentru schimbul și achiziția de capacitate pentru echilibrare, în temeiul articolului 33 alineatul (1);
- (c) pentru zona geografică aferentă operatorilor de transport și de sistem care fac schimb de capacitate pentru echilibrare, metodologia de calcul al probabilității în ceea ce privește disponibilitatea capacității interzonale după închiderea porții pieței intrazilnice interzonale, în temeiul articolului 33 alineatul (6);
- (d) derogarea, pentru zona geografică în care a avut loc achiziția capacității pentru echilibrare, al cărui scop este de a nu permite furnizorilor de servicii de echilibrare să își transfere obligațiile de a furniza capacitate pentru echilibrare, în temeiul articolului 34 alineatul (1);
- (e) aplicarea unui model OTS-FSE, într-o zonă geografică ce cuprinde doi sau mai mulți OTS, în temeiul articolului 35 alineatul (1);
- (f) metodologia de calcul al capacității interzonale pentru fiecare regiune de calcul al capacității, în temeiul articolului 37 alineatul (3);
- (g) într-o zonă geografică ce cuprinde doi sau mai mulți OTS, aplicarea procesului de alocare a capacității interzonale pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor, în temeiul articolului 38 alineatul (1);
- (h) pentru fiecare regiune de calcul al capacităților, metodologia privind un proces de alocare bazată pe piața a capacității interzonale, în temeiul articolului 41 alineatul (1);
- (i) pentru fiecare regiune de calcul al capacităților, metodologia privind un proces de alocare a capacității interzonale pe baza unei analize a eficienței economice și lista fiecărei alocări individuale a capacității interzonale pe baza unei analize a eficienței economice, în temeiul articolului 42 alineatele (1) și (5);
- (j) pentru zona geografică ce cuprinde toți OTS care efectuează în mod planificat schimburi de energie în cadrul unei zone sincrone, normele de decontare OTS-OTS pentru schimbul planificat de energie, în temeiul articolului 50 alineatul (3);
- (k) pentru zona geografică ce cuprinde toți OTS racordați în mod asincron care efectuează în mod planificat schimburi de energie, normele de decontare OTS-OTS pentru schimbul planificat de energie, în temeiul articolului 50 alineatul (4);
- (l) pentru fiecare zonă sincronă, normele de decontare OTS-OTS pentru schimbul neplanificat de energie, în temeiul articolului 51 alineatul (1);
- (m) pentru zona geografică ce cuprinde toți OTS racordați în mod asincron, normele de decontare OTS-OTS pentru schimbul neplanificat de energie, în temeiul articolului 51 alineatul (2);
- (n) derogarea, la nivelul zonei sincrone, de la armonizarea intervalelor de decontare a dezechilibrelor, în temeiul articolului 53 alineatul (2);
- (o) pentru zona geografică ce cuprinde unul sau mai mulți OTS care fac schimb de capacitate pentru echilibrare, principiile privind algoritmi de echilibrare, în temeiul articolului 58 alineatul (3),
cu privire la care un stat membru poate emite un aviz adresat autorității de reglementare în cauză.
- (4) Propunerile privind următoarele clauze și condiții sau metodologii fac obiectul aprobării de către fiecare autoritate de reglementare din fiecare stat membru vizat, de la caz la caz:
- (a) derogarea de la cerința de a publica informații cu privire la prețurile oferite în cadrul ofertelor de energie de echilibrare sau de capacitate pentru echilibrare, datorată unor preocupări legate de abuzul de piață, în temeiul articolului 12 alineatul (4);
- (b) dacă este cazul, metodologia pentru alocarea costurilor rezultate din măsurile luate de OD, în temeiul articolului 15 alineatul (3);
- (c) clauzele și condițiile legate de echilibrare, în temeiul articolului 18;

- (d) definirea și utilizarea produselor specifice, în temeiul articolului 26 alineatul (1);
- (e) limitarea volumului ofertelor care se transmit platformelor europene, în temeiul articolului 29 alineatul (10);
- (f) derogarea de la achiziția separată de capacitate pentru echilibrare de creștere și de reducere, în temeiul articolului 32 alineatul (3);
- (g) dacă este cazul, mecanismul suplimentar de decontare, separat de decontarea dezechilibrelor, utilizat pentru a deconta costurile de achiziție aferente capacității pentru echilibrare, costurile administrative și alte costuri legate de echilibrare, cu părțile responsabile cu echilibrarea, în temeiul articolului 44 alineatul (3);
- (h) derogările de la una sau mai multe dispoziții din prezentul regulament, în temeiul articolului 62 alineatul (2);
- (i) costurile aferente obligațiilor impuse operatorilor de sistem sau entităților terțe desemnate, în conformitate cu prezentul regulament, în temeiul articolului 8 alineatul (1),

cu privire la care un stat membru poate emite un aviz adresat autorității de reglementare în cauză.

(5) Propunerea privind clauzele și condițiile sau metodologiile trebuie să includă o propunere de calendar pentru punerea lor în aplicare, precum și o descriere a impactului preconizat al acestora asupra obiectivelor prezentului regulament. Calendarul de punere în aplicare nu depășește douăsprezece luni de la aprobarea de către autoritățile de reglementare competente, cu excepția cazului în care toate autoritățile de reglementare competente convin să prelungească respectivul calendar de punere în aplicare sau în care prezentul regulament prevede calendare diferite. Propunerile de clauze și condiții sau metodologii care fac obiectul aprobării de către mai multe sau de către toate autoritățile de reglementare se transmit agenției la aceeași dată la care sunt transmise autorităților de reglementare. La cererea autorităților de reglementare competente, Agenția emite, în termen de trei luni, un aviz cu privire la propunerile de clauze și condiții sau metodologii.

(6) În cazul în care aprobarea clauzelor și a condițiilor sau a metodologiilor necesită o decizie din partea mai multor autorități de reglementare, autoritățile de reglementare competente se consultă, cooperează îndeaproape și se coordonează pentru a ajunge la un acord. În cazul în care Agenția emite un aviz, autoritățile de reglementare competente iau în considerare avizul respectiv. Autoritățile de reglementare decid cu privire la clauzele și condițiile sau metodologiile prezentate în conformitate cu alineatele (2) și (3), în termen de șase luni de la primirea clauzelor și a condițiilor sau a metodologiilor de către autoritatea de reglementare competentă sau, dacă este cazul, de către ultima autoritate de reglementare competentă în cauză.

(7) În cazul în care autoritățile de reglementare competente nu au putut ajunge la un acord în termenul prevăzut la alineatul (6), sau la cererea lor comună, Agenția adoptă o decizie privind propunerile prezentate de clauze și condiții sau metodologii, în termen de șase luni de la data sesizării, în conformitate cu articolul 8 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 713/2009.

(8) Orice parte poate formula o plângere împotriva unui operator de sistem relevant sau a unui OTS relevant cu privire la obligațiile care îi revin respectivului operator de sistem sau respectivului OTS sau la deciziile pe care acesta le ia în temeiul prezentului regulament și poate să o transmită autorității de reglementare competente care, acționând în calitate de autoritate de soluționare a litigiilor, emite o decizie în termen de două luni de la primirea plângerii. Acest termen poate fi prelungit cu încă două luni dacă autoritatea de reglementare competentă solicită informații suplimentare. Acest termen prelungit poate fi prelungit în continuare, cu acordul petentului. Decizia autorității de reglementare competente are efect obligatoriu până la anularea sa în caz de contestație.

Articolul 6

Modificări ale clauzelor și condițiilor sau ale metodologiilor OTS

(1) În cazul în care una sau mai multe autorități de reglementare în conformitate cu articolul 37 din Directiva 2009/72/CE solicită o modificare pentru a aproba clauzele și condițiile sau metodologiile prezentate în conformitate cu articolul 5 alineatele (2), (3) și (4), OTS relevanți prezintă spre aprobare o propunere de modificare a clauzelor și a condițiilor sau a metodologiilor, în termen de două luni de la solicitarea autorităților de reglementare competente. Autoritățile de reglementare competente decid cu privire la clauzele și la condițiile sau la metodologiile modificate în termen de două luni de la transmiterea lor.

(2) În cazul în care autoritățile de reglementare competente nu au putut ajunge la un acord privind clauzele și condițiile sau metodologiile în termenul de două luni, sau la cererea lor comună, Agenția adoptă o decizie privind clauzele și condițiile sau metodologiile modificate, în termen de șase luni, în conformitate cu articolul 8 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 713/2009. În cazul în care OTS relevanți nu prezintă o propunere de modificare a clauzelor și a condițiilor sau a metodologiilor, se aplică procedura prevăzută la articolul 4.

(3) OTS responsabili cu elaborarea unei propuneri de clauze și condiții sau de metodologii sau autoritățile de reglementare responsabile cu adoptarea acestora în conformitate cu articolul 5 alineatele (2), (3) și (4) pot solicita modificări ale respectivelor clauze și condiții sau metodologii. Propunerile de modificare a clauzelor și a condițiilor sau a metodologiilor se transmit spre consultare în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 10 și se aprobă în conformitate cu procedura stabilită la articolele 4 și 5.

*Articolul 7***Publicarea clauzelor și a condițiilor sau a metodologiilor pe internet**

OTS responsabili cu elaborarea clauzelor și a condițiilor sau a metodologiilor în conformitate cu prezentul regulament le publică pe internet după aprobarea lor de către autoritățile de reglementare competente sau, în cazul în care nu este necesară o astfel de aprobare, după elaborarea lor, cu excepția cazului în care aceste informații sunt considerate confidențiale în conformitate cu articolul 11.

*Articolul 8***Recuperarea costurilor**

- (1) Costurile aferente obligațiilor impuse operatorilor de sistem sau entităților terțe desemnate, în conformitate cu prezentul regulament, sunt evaluate de către autoritățile de reglementare competente în conformitate cu articolul 37 din Directiva 2009/72/CE.
- (2) Costurile considerate de către autoritatea de reglementare competentă ca fiind rezonabile, eficiente și proporționale se recuperează prin tarife de rețea sau prin alte mecanisme adecvate, astfel cum sunt stabilite de către autoritățile de reglementare competente.
- (3) La cererea autorităților de reglementare competente, operatorii de sistem sau entitățile desemnate furnizează, în termen de trei luni de la cerere, informațiile necesare pentru a facilita evaluarea costurilor suportate.
- (4) Eventualele costuri ocazionate de îndeplinirea cerințelor prezentului regulament de către participanții la piață trebuie să fie suportate de respectivii participanți la piață.

*Articolul 9***Implicarea părților interesate**

Agenția, în strânsă cooperare cu ENTSO-E, organizează implicarea părților interesate în ceea ce privește piața de echilibrare și alte aspecte ale punerii în aplicare a prezentului regulament. Această implicare include reuniuni periodice cu părțile interesate pentru a identifica problemele și pentru a propune îmbunătățiri în ceea ce privește integrarea pieței de echilibrare.

*Articolul 10***Consultare publică**

- (1) OTS responsabili cu prezentarea propunerilor de clauze și condiții sau de metodologii sau cu prezentarea modificărilor acestora în conformitate cu prezentul regulament consultă părțile interesate, inclusiv autoritățile competente din fiecare stat membru, cu privire la proiectele de propuneri de clauze și condiții sau de metodologii, precum și la alte măsuri de punere în aplicare, pe parcursul unei perioade de cel puțin o lună.
- (2) Consultarea durează cel puțin o lună, exceptând proiectele de propuneri elaborate în temeiul articolului 5 alineatul (2) literele (a), (b), (c), (d), (e), (f), (g), (h) și (j), în cazul cărora consultarea durează cel puțin două luni.
- (3) Se organizează o consultare publică la nivel european cel puțin pentru propunerile elaborate în temeiul articolului 5 alineatul (2) literele (a), (b), (c), (d), (e), (f), (g), (h) și (j).
- (4) Se organizează o consultare publică la nivelul regiunii vizate cel puțin pentru propunerile elaborate în temeiul articolului 5 alineatul (3) literele (a), (b), (c), (d), (e), (f), (g), (h), (i), (n) și (o).
- (5) În fiecare stat membru vizat se organizează o consultare publică cel puțin pentru propunerile elaborate în temeiul articolului 5 alineatul (4) literele (a), (b), (c), (d), (e), (f), (g) și (i).
- (6) OTS responsabili cu propunerea de clauze și condiții sau de metodologii țin seama în mod corespunzător de opiniile părților interesate, rezultate în urma consultărilor derulate în conformitate cu alineatele (2)-(5), înainte de prezentarea propunerii respective în vederea aprobării de către autoritățile de reglementare. În toate cazurile, alături de propunerea prezentată, trebuie transmisă și o justificare solidă a includerii sau a neîncluderii opiniilor rezultate în urma consultării, care trebuie publicată în timp util, înainte de sau simultan cu publicarea propunerii de clauze și condiții sau de metodologii.

*Articolul 11***Obligații privind confidențialitatea**

- (1) Toate informațiile confidențiale primite, schimbate sau transmise în temeiul prezentului regulament sunt supuse condițiilor privind păstrarea secretului profesional prevăzute la alineatele (2), (3) și (4).

(2) Obligația de a păstra secretul profesional se aplică oricărei persoane care face obiectul dispozițiilor prevăzute în prezentul regulament.

(3) Informațiile confidențiale primite de persoanele sau de autoritățile de reglementare menționate la alineatul (2) în timpul exercitării atribuțiilor lor nu pot fi divulgate niciunei alte persoane sau autorități, fără a aduce atingere cazurilor reglementate de dreptul național, celorlalte dispoziții ale prezentului regulament sau altor acte legislative relevante ale Uniunii.

(4) Fără a aduce atingere cazurilor reglementate de dreptul național sau de dreptul Uniunii, autoritățile de reglementare, organismele sau persoanele care primesc informații confidențiale în temeiul prezentului regulament le pot utiliza numai în scopul exercitării atribuțiilor lor în temeiul prezentului regulament, cu excepția cazului în care proprietarul principal al datelor și-a exprimat acordul în scris.

Articolul 12

Publicarea informațiilor

(1) Toate entitățile menționate la articolul 1 alineatul (2) furnizează operatorilor de transport și de sistem toate informațiile relevante de care aceștia au nevoie pentru a-și îndeplini obligațiile prevăzute la alineatele (3)-(5).

(2) Toate entitățile menționate la articolul 1 alineatul (2) se asigură că informațiile de la alineatele (3)-(5) sunt publicate într-un moment și într-un format care nu creează un avantaj sau un dezavantaj concurențial real sau potențial pentru nicio persoană sau societate.

(3) Fiecare OTS publică următoarele informații, de îndată ce acestea devin disponibile:

- (a) informații privind echilibrul actual al sistemului din zona sau zonele sale de programare, cât mai curând posibil, dar cel târziu cu 30 de minute după timpul real;
- (b) informații referitoare la toate ofertele de energie de echilibrare din zona sau zonele sale de programare, cu caracter anonim dacă este necesar, cel târziu la 30 de minute de la încheierea unității de timp relevante a pieței. Informațiile includ:
  - (i) tipul de produs;
  - (ii) perioada de valabilitate;
  - (iii) volumele oferite;
  - (iv) prețurile oferite;
  - (v) informații care să indice dacă oferta a fost sau nu declarată indisponibilă;
- (c) informații care să indice dacă oferta de energie de echilibrare a fost convertită dintr-un produs specific sau dintr-un proces integrat de planificare, cel târziu la 30 de minute de la încheierea unității de timp relevante a pieței;
- (d) informații referitoare la modul în care ofertele de energie de echilibrare din produse specifice sau dintr-un proces integrat de planificare au fost convertite în oferte de energie de echilibrare din produse standard, cel târziu la 30 de minute de la încheierea unității de timp relevante a pieței;
- (e) informații agregate cu privire la ofertele de energie de echilibrare, cel târziu la 30 de minute de la încheierea unității de timp relevante a pieței, care includ:
  - (i) volumul total al ofertelor de energie de echilibrare transmise;
  - (ii) volumul total al ofertelor de energie de echilibrare transmise, defalcat pe tip de rezerve;
  - (iii) volumul total al ofertelor de energie de echilibrare transmise și activate, defalcat pe produse standard și produse specifice;
  - (iv) volumul ofertelor indisponibile, defalcat pe tip de rezerve;
- (f) informații privind atât volumele oferite, cât și prețurile oferite pentru capacitatea pentru echilibrare achiziționată, cu caracter anonim dacă este necesar, cel târziu la o oră după notificarea rezultatelor achiziției către ofertanți;
- (g) clauzele și condițiile inițiale legate de echilibrare, menționate la articolul 18, cel puțin cu o lună înainte de aplicare, și orice modificări ale clauzelor și condițiilor, imediat după aprobarea lor de către autoritatea de reglementare competentă în conformitate cu articolul 37 din Directiva 2009/72/CE;

- (h) informații referitoare la alocarea capacității interzonale pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor, în temeiul articolului 38, cel târziu la 24 de ore de la alocare și cel târziu cu 6 ore înainte de utilizarea capacității interzonale alocate:
- (i) data și ora la care a fost luată decizia privind alocarea;
  - (ii) perioada de alocare;
  - (iii) volumele alocate;
  - (iv) valorile de piață utilizate ca bază pentru procesul de alocare, în conformitate cu articolul 39;
- (i) informații referitoare la utilizarea capacității interzonale alocate pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor, în temeiul articolului 38, cel târziu la o săptămână de la utilizarea capacității interzonale alocate:
- (i) volumul capacității interzonale alocate și utilizate, pe unitate de timp a pieței;
  - (ii) volumul capacității interzonale eliberate pentru intervale ulterioare, pe unitate de timp a pieței;
  - (iii) costurile și beneficiile realizate estimate, aferente procesului de alocare;
- (j) metodologiile aprobate menționate la articolele 40, 41 și 42, cu cel puțin o lună înainte de aplicare;
- (k) descrierea cerințelor oricărui algoritm elaborat și a oricăror modificări aduse acestuia, astfel cum se menționează la articolul 58, cu cel puțin o lună înainte de aplicare;
- (l) raportul anual comun menționat la articolul 59.
- (4) Sub rezerva aprobării în temeiul articolului 18, un OTS poate reține publicarea informațiilor privind prețurile și volumele ofertelor de capacitate pentru echilibrare sau ale ofertelor de energie de echilibrare, dacă acest lucru se justifică prin motive care țin de preocupările legate de abuzul pe piață și nu afectează funcționarea eficace a piețelor energiei electrice. Fiecare OTS raportează aceste rețineri, cel puțin o dată pe an, autorității de reglementare competente în conformitate cu articolul 37 din Directiva 2009/72/CE.
- (5) În termen de doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului Regulament, fiecare OTS publică informațiile prevăzute la alineatul (3), într-un format armonizat stabilit de comun acord, cel puțin prin intermediul platformei centrale pentru transparența informațiilor, instituită în temeiul articolului 3 din Regulamentul (UE) nr. 543/2013. În termen de patru luni de la intrarea în vigoare a prezentului Regulament, ENTSO-E actualizează manualul de proceduri, astfel cum este menționat la articolul 5 din Regulamentul (UE) nr. 543/2013, și îl transmite spre avizare agenției, care are nevoie să emită un avis în termen de două luni.

Articolul 13

Delegarea și atribuirea sarcinilor

- (1) Un OTS poate delega, în totalitate sau parțial, orice sarcină care i se încredințează în temeiul prezentului regulament unuia sau mai multor terți, în cazul în care terțul respectiv poate exercita funcția în cauză într-un mod cel puțin la fel de eficace ca OTS care delegă. OTS care delegă rămâne responsabil de asigurarea conformității cu obligațiile care îi revin în temeiul prezentului regulament, inclusiv de asigurarea accesului la informațiile necesare pentru monitorizarea de către autoritățile de reglementare competente în conformitate cu articolul 37 din Directiva 2009/72/CE.
- (2) Înainte de delegare, terțul în cauză trebuie să demonstreze față de OTS care delegă că este în măsură să îndeplinească sarcinile care urmează să îi fie delegate.
- (3) În cazul în care orice sarcină prevăzută în prezentul regulament este delegată, în totalitate sau parțial, unui terț, OTS care delegă se asigură că, înainte de delegare, au fost încheiate acorduri de confidențialitate adecvate, în conformitate cu obligațiile de confidențialitate ale OTS care delegă. După delegarea integrală sau parțială a oricărei sarcini către un terț, OTS care delegă trebuie să informeze autoritatea de reglementare competentă și să publice această decizie pe internet.
- (4) Fără a aduce atingere sarcinilor încredințate operatorilor de transport și de sistem în temeiul Directivei 2009/72/CE, un stat membru sau, dacă este cazul, o autoritate de reglementare competentă, poate atribui unuia sau mai multor terți sarcinile sau obligațiile încredințate operatorilor de transport și de sistem în temeiul prezentului regulament. Statul membru vizat sau, dacă este cazul, autoritatea de reglementare vizată poate atribui numai acele sarcini și obligații ale operatorilor de transport și de sistem care nu necesită cooperarea directă, luarea de decizii în comun sau încheierea de contracte cu operatorii de transport și de sistem din alte state membre. Înainte de atribuire, terțul în cauză trebuie să demonstreze față de statul membru sau, dacă este cazul, față de autoritatea de reglementare competentă faptul că este în măsură să îndeplinească sarcina care urmează să îi fie atribuită.
- (5) În cazul în care sarcinile și obligațiile sunt atribuite unui terț de către un stat membru sau de către o autoritate de reglementare, referirile la OTS din prezentul regulament se înțeleg ca făcând referire la entitatea desemnată. Autoritățile de reglementare competente asigură supravegherea reglementară a entității desemnate în privința sarcinilor și a obligațiilor care îi sunt atribuite acesteia.

TITLUL II

PIAȚA DE ECHILIBRARE

CAPITOLUL 1

Funcții și responsabilități

Articolul 14

Rolul operatorilor de transport și de sistem

(1) Fiecare OTS este responsabil cu achiziția de servicii de echilibrare de la furnizorii de servicii de echilibrare, pentru a garanta siguranța în funcționare.

(2) Fiecare OTS aplică un model de autodispecerizare pentru a stabili programele de producere și de consum. Operatorii de transport și de sistem care aplică un model de dispecerizare centralizată la data intrării în vigoare a prezentului regulament trebuie să notifice acest lucru autorității de reglementare competente în conformitate cu articolul 37 din Directiva 2009/72/CE, cu scopul de a continua să aplice un model de dispecerizare centralizată pentru stabilirea programelor de producere și de consum. Autoritatea de reglementare competentă verifică dacă sarcinile și responsabilitățile OTS sunt în concordanță cu definiția de la articolul 2 punctul (18).

Articolul 15

Cooperarea cu operatorii de sisteme de distribuție

(1) Operatorii de sisteme de distribuție, operatorii de transport și de sistem, furnizorii de servicii de echilibrare și părțile responsabile cu echilibrarea cooperează pentru a asigura o echilibrare eficientă și eficace.

(2) Fiecare OD trebuie să furnizeze, în timp util, toate informațiile necesare pentru a realiza decontarea dezechilibrelor către OTS conector, în conformitate cu clauzele și condițiile legate de echilibrare elaborate în temeiul articolului 18.

(3) Fiecare OTS poate, împreună cu operatorii de distribuție conectori din zona de reglaj a OTS, să elaboreze în comun o metodologie de alocare a costurilor rezultate din măsurile luate de operatorii de sisteme de distribuție în temeiul articolului 182 alineatele (4) și (5) din Regulamentul (UE) 2017/1485. Metodologia trebuie să prevadă o repartizare echitabilă a costurilor, ținând seama de responsabilitățile părților implicate.

(4) Operatorii de sisteme de distribuție raportează OTS conector orice limite, definite în conformitate cu articolul 182 alineatele (4) și (5) din Regulamentul (UE) 2017/1485, care ar putea aduce atingere cerințelor prevăzute în prezentul regulament.

Articolul 16

Rolul furnizorilor de servicii de echilibrare

(1) Un furnizor de servicii de echilibrare trebuie să se califice pentru transmiterea de oferte de energie de echilibrare sau de capacitate pentru echilibrare care sunt activate sau achiziționate de către OTS conector sau, în cadrul unui model OTS-FSE, de către OTS contractant. Finalizarea cu succes a calificării prealabile, asigurată de OTS conector și prelucrată în conformitate cu articolele 159 și 162 din Regulamentul (UE) 2017/1485, este considerată o premisă a finalizării cu succes a procesului de calificare necesar pentru a deveni furnizor de servicii de echilibrare în temeiul prezentului regulament.

(2) Fiecare furnizor de servicii de echilibrare îi transmite operatorului de transport și de sistem conector ofertele sale de capacitate pentru echilibrare care afectează una sau mai multe părți responsabile cu echilibrarea.

(3) Fiecare furnizor de servicii de echilibrare care participă la procesul de achiziție a capacității pentru echilibrare își transmite și are dreptul de a-și actualiza ofertele de capacitate pentru echilibrare înainte de ora de închidere a porții pentru procesul de achiziție.

(4) Fiecare furnizor de servicii de echilibrare care deține un contract pentru furnizarea capacității pentru echilibrare îi transmite OTS-ului său conector ofertele de energie de echilibrare sau ofertele aferente proceselor integrate de planificare corespunzătoare volumului, produselor și altor cerințe prevăzute în contractul de furnizare a capacității pentru echilibrare.

(5) Orice furnizor de servicii de echilibrare are dreptul de a-i transmite OTS-ului său conector ofertele de energie de echilibrare din produse standard sau din produse specifice sau ofertele aferente proceselor integrate de planificare pentru care a trecut procesul de calificare prealabilă în temeiul articolelor 159 și 162 din Regulamentul (UE) 2017/1485.

(6) Prețul ofertelor de energie de echilibrare sau a ofertelor aferente proceselor integrate de planificare din produse standard și specifice în temeiul alineatului (4) nu este predeterminat într-un contract de furnizare a capacității pentru echilibrare. Un OTS poate propune o derogare de la această normă în propunerea privind clauzele și condițiile în materie de echilibrare, elaborată în temeiul articolului 18. Această derogare se aplică numai produselor specifice în temeiul articolului 26 alineatul (3) litera (b) și trebuie să fie însoțită de o justificare care să demonstreze un nivel mai ridicat de eficiență economică.

(7) Nu trebuie să existe nicio discriminare între ofertele de energie de echilibrare sau ofertele aferente proceselor integrate de planificare transmise în temeiul alineatului (4) și ofertele de energie de echilibrare sau ofertele aferente proceselor integrate de planificare transmise în temeiul alineatului (5).

(8) În cazul fiecărui produs de energie de echilibrare sau de capacitate pentru echilibrare, unitatea de furnizare a rezervelor, grupul de furnizare a rezervelor, locul de consum sau terțul și părțile asociate responsabile cu echilibrarea în temeiul articolului 18 alineatul (4) litera (d) trebuie să aparțină aceleiași zone de programare.

Articolul 17

Rolul părților responsabile cu echilibrarea

(1) În timp real, fiecare parte responsabilă cu echilibrarea depune eforturi pentru a fi echilibrată sau pentru a contribui la echilibrarea sistemului electroenergetic. Cerințele detaliate referitoare la această obligație trebuie să fie definite în propunerea privind clauzele și condițiile în materie de echilibrare, elaborată în conformitate cu articolul 18.

(2) Fiecare parte responsabilă cu echilibrarea poartă răspunderea financiară pentru dezechilibrele care urmează să fie decontate cu OTS conector.

(3) Înainte de ora de închidere a porții pieței intrazilnice interzonale, fiecare parte responsabilă cu echilibrarea poate modifica programele necesare pentru a-și calcula poziția în temeiul articolului 54. Operatorii de transport și de sistem care aplică un model de dispețcherizare centralizată pot stabili condiții și norme specifice pentru modificarea programelor unei părți responsabile cu echilibrarea în cadrul clauzelor și condițiilor în materie de echilibrare elaborate în temeiul articolului 18.

(4) După ora de închidere a porții pieței intrazilnice interzonale, fiecare parte responsabilă cu echilibrarea poate modifica programele tranzacțiilor interne cu energie electrică necesare pentru a-și calcula poziția în temeiul articolului 54, în conformitate cu normele stabilite în clauzele și condițiile în materie de echilibrare elaborate în temeiul articolului 18.

Articolul 18

Clauze și condiții în materie de echilibrare

(1) În termen de maximum șase luni de la intrarea în vigoare a prezentului regulament și pentru toate zonele de programare ale unui stat membru, operatorii de transport și de sistem ai statului membru în cauză elaborează o propunere privind:

- (a) clauzele și condițiile pentru furnizorii de servicii de echilibrare;
- (b) clauzele și condițiile pentru părțile responsabile cu echilibrarea.

În cazul în care o zonă RFP este formată din doi sau mai mulți OTS, toți OTS din respectiva zonă RFP pot elabora o propunere comună, sub rezerva aprobării de către autoritățile de reglementare competente.

(2) Clauzele și condițiile elaborate în temeiul alineatului (1) includ, de asemenea, normele privind suspendarea și restabilirea activităților de piață, în temeiul articolului 36 din Regulamentul (UE) 2017/2196, precum și norme privind decontarea în cazul suspendării pieței, în temeiul articolului 39 din Regulamentul (UE) 2017/2196, de îndată ce sunt aprobate în conformitate cu articolul 4 din Regulamentul (UE) 2017/2196.

(3) La elaborarea propunerilor privind clauzele și condițiile pentru furnizorii de servicii de echilibrare și pentru părțile responsabile cu echilibrarea, fiecare OTS:

- (a) se coordonează cu OTS și OD care ar putea fi afectați de clauzele și condițiile respective;
- (b) respectă termenii cadru pentru crearea platformelor europene pentru schimbul de energie de echilibrare și pentru procesul de compensare a dezechilibrelor, în temeiul articolelor 19, 20, 21 și 22;
- (c) implică alți OD și alte părți interesate pe întreaga durată a elaborării propunerii și ține seama de opiniile acestora, fără a aduce atingere consultării publice desfășurate în temeiul articolului 10.

- (4) Clauzele și condițiile pentru furnizorii de servicii de echilibrare:
- (a) definesc cerințe rezonabile și justificate pentru furnizarea de servicii de echilibrare;
  - (b) permit agregarea locurilor de consum, a instalațiilor de stocare a energiei și a instalațiilor de producere a energiei electrice dintr-o zonă de programare, pentru a oferi servicii de echilibrare care fac obiectul condițiilor menționate la alineatul (5) litera (c);
  - (c) permit proprietarilor locurilor de consum, terților și proprietarilor instalațiilor de producere a energiei electrice din surse de energie convenționale și regenerabile, precum și proprietarilor unităților de stocare a energiei să devină furnizori de servicii de echilibrare;
  - (d) prevăd obligația ca fiecare ofertă de energie de echilibrare transmisă de un furnizor de servicii de echilibrare să fie atribuită uneia sau mai multor părți responsabile cu echilibrarea, pentru a permite calcularea unei ajustări a dezechilibrului în temeiul articolului 49.
- (5) Clauzele și condițiile pentru furnizorii de servicii de echilibrare conțin:
- (a) normele privind procesul de calificare necesar pentru a deveni furnizor de servicii de echilibrare, în temeiul articolului 16;
  - (b) normele, cerințele și calendarele pentru achiziția și transferul de capacitate pentru echilibrare, în conformitate cu articolele 32, 33 și 34;
  - (c) normele și condițiile de agregare a locurilor de consum, a instalațiilor de stocare a energiei și a instalațiilor de producere a energiei electrice dintr-o zonă de programare, care trebuie respectate pentru a deveni furnizor de servicii de echilibrare;
  - (d) cerințele privind datele și informațiile care urmează să îi fie livrate OTS conector și, dacă este cazul, OD conector, în timpul procesului de calificare prealabilă și al funcționării pieței de echilibrare;
  - (e) normele și condițiile de atribuire a fiecărei oferte de energie de echilibrare de la un furnizor de servicii de echilibrare către una sau mai multe părți responsabile cu echilibrarea, în temeiul alineatului (4) litera (d);
  - (f) cerințele privind datele și informațiile care urmează să fie livrate OTS conector și, dacă este cazul, OD conector, pentru a evalua furnizarea serviciilor de echilibrare, în temeiul articolului 154 alineatul (1), al articolului 154 alineatul (8), al articolului 158 alineatul (1) litera (e), al articolului 158 alineatul (4) litera (b), al articolului 161 alineatul (1) litera (f) și al articolului 161 alineatul (4) litera (b) din Regulamentul (UE) 2017/1485;
  - (g) definirea unei locații pentru fiecare produs standard și pentru fiecare produs specific, ținând seama de dispozițiile de la alineatul (5) litera (c);
  - (h) normele privind determinarea volumului de energie de echilibrare care urmează să fie decontat cu furnizorul de servicii de echilibrare în temeiul articolului 45;
  - (i) normele privind decontarea furnizorilor de servicii de echilibrare, definite în temeiul titlului V capitolele 2 și 5;
  - (j) o perioadă maximă pentru finalizarea decontării energiei de echilibrare cu un furnizor de servicii de echilibrare, în conformitate cu articolul 45, pentru orice interval dat de decontare a dezechilibrului;
  - (k) consecințele în cazul nerespectării clauzelor și condițiilor aplicabile furnizorilor de servicii de echilibrare.
- (6) Clauzele și condițiile pentru părțile responsabile cu echilibrarea conțin:
- (a) definiția responsabilității cu echilibrarea pentru fiecare punct de racordare, astfel încât să se evite orice lipsă sau suprapunere în ceea ce privește responsabilitatea în materie de echilibrare a diferiților participanți la piață care furnizează servicii punctului respectiv de racordare;
  - (b) cerințele necesare pentru a deveni parte responsabilă cu echilibrarea;
  - (c) cerința ca toate părțile responsabile cu echilibrarea să poarte răspunderea financiară pentru dezechilibrele lor și ca dezechilibrele să fie decontate cu OTS conector;
  - (d) cerințele privind datele și informațiile care urmează să fie livrate către OTS conector în scopul calculării dezechilibrelor;
  - (e) normele privind obligația părților responsabile cu echilibrarea de a-și modifica programele înainte și după ora de închidere a porții pieței intrazilnice, în temeiul articolului 17 alineatele (3) și (4);

- (f) normele privind decontarea părților responsabile cu echilibrarea, definite în temeiul titlului V capitolul 4;
  - (g) delimitarea unei zone de dezechilibru, în temeiul articolului 54 alineatul (2), și a unei zone de preț de dezechilibru;
  - (h) un termen maxim pentru finalizarea decontării dezechilibrelor cu părțile responsabile cu echilibrarea pentru orice interval dat de decontare a dezechilibrului, în temeiul articolului 54;
  - (i) consecințele în cazul nerespectării clauzelor și condițiilor aplicabile părților responsabile cu echilibrarea;
  - (j) obligația părților responsabile cu echilibrarea de a transmite OTS conector orice modificare a poziției;
  - (k) normele în materie de decontare, în temeiul articolelor 52, 53, 54 și 55;
  - (l) dacă există, dispozițiile privind excluderea dezechilibrelor din decontarea dezechilibrelor atunci când acestea sunt asociate cu introducerea de limitări ale variației sarcinii în vederea reducerii abaterilor de frecvență deterministe, în temeiul articolului 137 alineatul (4) din Regulamentul (UE) 2017/1485.
- (7) Fiecare OTS conector poate include următoarele elemente în propunerea de clauze și condiții aplicabile furnizorilor de servicii de echilibrare sau în clauzele și condițiile aplicabile părților responsabile cu echilibrarea:
- (a) o cerință pentru furnizorii de servicii de echilibrare de a furniza informații cu privire la capacitatea de producție neutilizată și la alte resurse de echilibrare de la furnizorii de servicii de echilibrare, după ora de închidere a porții pieței pentru ziua următoare și după ora de închidere a porții pieței intrazilnice interzonale;
  - (b) atunci când acest lucru este justificat, o cerință pentru furnizorii de servicii de echilibrare de a oferi capacitatea de producție neutilizată sau alte resurse de echilibrare prin intermediul ofertelor de energie de echilibrare sau al ofertelor aferente proceselor integrate de planificare pe piețele de echilibrare, după ora de închidere a porții pieței pentru ziua următoare, fără a aduce atingere posibilității furnizorilor de servicii de echilibrare de a-și modifica ofertele de energie de echilibrare înainte de ora de închidere a porții pentru energia de echilibrare sau înainte de ora de închidere a porții pentru procesul integrat de planificare, din cauza tranzacționării pe piața intrazilnică;
  - (c) atunci când acest lucru este justificat, o cerință pentru furnizorii de servicii de echilibrare de a oferi capacitatea de producție neutilizată sau alte resurse de echilibrare prin intermediul ofertelor de energie de echilibrare sau al ofertelor aferente proceselor integrate de planificare pe piețele de echilibrare după ora de închidere a porții pieței intrazilnice interzonale;
  - (d) cerințe specifice cu privire la poziția părților responsabile cu echilibrarea transmisă după încheierea intervalului de timp al pieței pentru ziua următoare, pentru a se asigura că suma programelor lor de tranzacții externe și interne cu energie electrică este egală cu suma programelor fizice de producere și de consum, luând în considerare compensarea pierderilor de energie electrică, dacă este cazul;
  - (e) o derogare de la cerința de a publica informații cu privire la prețurile oferite în cadrul ofertelor de energie de echilibrare sau al ofertelor de capacitate pentru echilibrare, datorată preocupărilor legate de abuzul de piață, în temeiul articolului 12 alineatul (4);
  - (f) o derogare pentru produsele specifice definite la articolul 26 alineatul (3) litera (b) de la predeterminarea prețului în cadrul ofertelor de energie de echilibrare dintr-un contract de furnizare a capacității pentru echilibrare, în temeiul articolului 16 alineatul (6);
  - (g) o cerere de utilizare a prețurilor duble pentru toate dezechilibrele, pe baza condițiilor stabilite în temeiul articolului 52 alineatul (2) litera (d) punctul (i) și a metodologiei pentru aplicarea prețurilor duble în temeiul articolului 52 alineatul (2) litera (d) punctul (ii).
- (8) Operatorii de transport și de sistem care aplică un model de dispecerizare centralizată includ în clauzele și condițiile în materie de echilibrare și următoarele elemente:
- (a) ora de închidere a porții pentru procesul integrat de planificare, în temeiul articolului 24 alineatul (5);
  - (b) normele privind actualizarea ofertelor aferente proceselor integrate de planificare după ora de închidere a porții pentru fiecare proces integrat de planificare, în temeiul articolului 24 alineatul (6);
  - (c) normele privind utilizarea ofertelor aferente proceselor integrate de planificare înainte de ora de închidere a porții pentru energia de echilibrare, în temeiul articolului 24 alineatul (7);
  - (d) normele privind convertirea ofertelor aferente proceselor integrate de planificare, în temeiul articolului 27.
- (9) Fiecare OTS monitorizează îndeplinirea de către toate părțile a cerințelor stabilite în clauzele și condițiile în materie de echilibrare, în cadrul zonei sau zonelor sale de programare.

CAPITOLUL 2

Platformele europene pentru schimbul de energie de echilibrare

Articolul 19

Platforma europeană pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele de înlocuire

(1) În termen de șase luni de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, toți OTS care efectuează procesul de înlocuire a rezervelor în temeiul părții IV din Regulamentul (UE) 2017/1485 elaborează o propunere privind cadrul de punere în aplicare a unei platforme europene pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele de înlocuire.

(2) Platforma europeană pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele de înlocuire, operată de OTS sau prin intermediul unei entități create de OTS înșiși, se bazează pe principii comune de guvernanză și pe procese operaționale comune și este constituită cel puțin din funcția de optimizare a activării și din funcția de decontare OTS-OTS. Această platformă europeană aplică un model OTS-OTS multilateral, cu liste cu ordine de merit comune, pentru a face schimb cu toate ofertele de energie de echilibrare din toate produsele standard de rezerve de înlocuire, cu excepția ofertelor indisponibile în temeiul articolului 29 alineatul (14).

(3) Propunerea menționată la alineatul (1) include cel puțin:

- (a) proiectarea de principiu a platformei europene;
- (b) foaia de parcurs și calendarul de punere în aplicare a platformei europene;
- (c) definirea funcțiilor necesare pentru funcționarea platformei europene;
- (d) normele propuse privind guvernanză și funcționarea platformei europene, bazate pe principiul nediscriminării și al asigurării unui tratament echitabil pentru toți OTS membri, precum și pe faptul că niciun OTS nu beneficiază de avantaje economice nejustificate ca urmare a participării sale la funcțiile platformei europene;
- (e) propunerea de desemnare a entității sau a entităților care vor îndeplini funcțiile definite în propunere. În cazul în care OTS propun desemnarea mai multor entități, propunerea va demonstra și va asigura:
  - (i) alocarea coerentă a funcțiilor între entitățile care operează platforma europeană. Propunerea va lua în considerare pe deplin nevoia de a coordona diferitele funcții alocate entităților care operează platforma europeană;
  - (ii) că structura propusă a platformei europene și alocarea funcțiilor asigură o guvernanză, o funcționare și o supraveghere reglementară eficace și eficiente ale platformei europene, sprijinind, de asemenea, obiectivele prezentului regulament;
  - (iii) un proces decizional și de coordonare eficace, care să aplaneze eventualele poziții conflictuale dintre entitățile care operează platforma europeană;
- (f) cadrul de armonizare a clauzelor și a condițiilor în materie de echilibrare stabilite în temeiul articolului 18;
- (g) principiile detaliate privind partajarea costurilor comune, inclusiv clasificarea detaliată a costurilor comune, în conformitate cu articolul 23;
- (h) ora de închidere a porții pentru energia de echilibrare pentru toate produsele standard de rezerve de înlocuire, în conformitate cu articolul 24;
- (i) definirea produselor standard de energie de echilibrare din rezervele de înlocuire, în conformitate cu articolul 25;
- (j) ora de închidere a porții pentru transmiterea de oferte de energie de către OTS, în conformitate cu articolul 29 alineatul (13);
- (k) listele cu ordine de merit comune care urmează a fi organizate de funcția comună de optimizare a activării, în temeiul articolului 31;
- (l) descrierea algoritmului de operare a funcției de optimizare a activării pentru ofertele de energie de echilibrare din toate produsele standard de rezerve de înlocuire, în conformitate cu articolul 58.

(4) În termen de șase luni de la aprobarea propunerii privind cadrul de punere în aplicare a unei platforme europene pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele de înlocuire, toți OTS care realizează procesul de înlocuire a rezervelor în temeiul părții IV din Regulamentul (UE) 2017/1485 desemnează entitatea sau entitățile propuse pentru a li se încredința operarea platformei europene în temeiul alineatului (3) litera (e).

(5) În termen de un an de la aprobarea propunerii privind cadrul de punere în aplicare a unei platforme europene pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele de înlocuire, toți OTS care realizează procesul de înlocuire a rezervelor în temeiul părții IV din Regulamentul (UE) 2017/1485 și care au cel puțin un OTS învecinat interconectat care efectuează procesul de înlocuire a rezervelor pun în aplicare și în funcțiune platforma europeană pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele de înlocuire. Aceștia utilizează platforma europeană pentru:

- (a) a transmite toate ofertele de energie de echilibrare din toate produsele standard de rezerve de înlocuire;
- (b) a face schimb cu toate ofertele de energie de echilibrare din toate produsele standard de rezerve de înlocuire, cu excepția ofertelor indisponibile în temeiul articolului 29 alineatul (14);
- (c) a încerca să își satisfacă întregul necesar de energie de echilibrare din rezervele de înlocuire.

Articolul 20

Platforma europeană pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței cu activare manuală

(1) În termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, toți OTS elaborează o propunere privind cadrul de punere în aplicare a unei platforme europene pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței cu activare manuală.

(2) Platforma europeană pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței cu activare manuală, operată de OTS sau prin intermediul unei entități create de OTS înșiși, se bazează pe principii comune de governanță și pe procese operaționale comune și este constituită cel puțin din funcția de optimizare a activării și din funcția de decontare OTS-OTS. Această platformă europeană aplică un model OTS-OTS multilateral, cu liste cu ordine de merit comune, pentru a face schimb cu toate ofertele de energie de echilibrare din toate produsele standard de rezerve pentru restabilirea frecvenței cu activare manuală, cu excepția ofertelor indisponibile în temeiul articolului 29 alineatul (14).

(3) Propunerea menționată la alineatul (1) include cel puțin:

- (a) proiectarea de principiu a platformei europene;
- (b) foaia de parcurs și calendarul de punere în aplicare a platformei europene;
- (c) definirea funcțiilor necesare pentru funcționarea platformei europene;
- (d) normele propuse privind governanța și funcționarea platformei europene, bazate pe principiul nediscriminării și al asigurării unui tratament echitabil pentru toți OTS membri, precum și pe faptul că niciun OTS nu beneficiază de avantaje economice nejustificate ca urmare a participării sale la funcțiile platformei europene;
- (e) propunerea de desemnare a entității sau a entităților care vor îndeplini funcțiile definite în propunere. În cazul în care OTS propun desemnarea mai multor entități, propunerea va demonstra și va asigura:
  - (i) alocarea coerentă a funcțiilor între entitățile care operează platforma europeană. Propunerea va lua în considerare pe deplin nevoia de a coordona diferitele funcții alocate entităților care operează platforma europeană;
  - (ii) că structura propusă a platformei europene și alocarea funcțiilor asigură o governanță, o funcționare și o supraveghere reglementară eficace și eficiente ale platformei europene, sprijinind, de asemenea, obiectivele prezentului regulament;
  - (iii) un proces decizional și de coordonare eficace, care să aplaneze eventualele poziții conflictuale dintre entitățile care operează platforma europeană;
- (f) cadrul de armonizare a clauzelor și a condițiilor în materie de echilibrare, stabilite în temeiul articolului 18;
- (g) principiile detaliate privind partajarea costurilor comune, inclusiv clasificarea detaliată a costurilor comune, în conformitate cu articolul 23;
- (h) ora de închidere a porții pentru energia de echilibrare pentru toate produsele standard de rezerve pentru restabilirea frecvenței cu activare manuală, în conformitate cu articolul 24;
- (i) definiția produselor standard de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței cu activare manuală, în conformitate cu articolul 25;

- (j) ora de închidere a porții pentru transmiterea de oferte de energie de către OTS, în conformitate cu articolul 29 alineatul (13);
  - (k) listele cu ordine de merit comune care urmează a fi organizate de funcția comună de optimizare a activării, în temeiul articolului 31;
  - (l) descrierea algoritmului de operare a funcției de optimizare a activării pentru ofertele de energie de echilibrare din toate produsele standard de rezerve pentru restabilirea frecvenței cu activare manuală, în conformitate cu articolul 58.
- (4) În termen de șase luni de la aprobarea propunerii privind cadrul de punere în aplicare a unei platforme europene pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței cu activare manuală, toți OTS desemnează entitatea sau entitățile propuse pentru a li se încredința operarea platformei europene în temeiul alineatului (3) litera (e).
- (5) În termen de optsprezece luni de la aprobarea propunerii privind cadrul de punere în aplicare a unei platforme europene pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței cu activare manuală, toți OTS pot elabora o propunere de modificare a platformei europene pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței cu activare manuală, în temeiul alineatului (1). Modificările propuse trebuie să fie sprijinite de o analiză cost-beneficiu efectuată de către toți OTS în temeiul articolului 61. Propunerea trebuie notificată Comisiei.
- (6) În termen de treizeci de luni de la aprobarea propunerii privind cadrul de punere în aplicare a unei platforme europene pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței cu activare manuală sau, în cazul în care toți OTS prezintă o propunere de modificare a platformei europene în temeiul alineatului (5), în termen de douăsprezece luni de la data aprobării propunerii de modificare a platformei europene, toți OTS pun în aplicare și în funcțiune platforma europeană pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței cu activare manuală și utilizează platforma europeană pentru:
- (a) a transmite toate ofertele de energie de echilibrare din toate produsele standard de rezerve pentru restabilirea frecvenței cu activare manuală;
  - (b) a face schimb cu toate ofertele de energie de echilibrare din toate produsele standard de rezerve pentru restabilirea frecvenței cu activare manuală, cu excepția ofertelor indisponibile în temeiul articolului 29 alineatul (14);
  - (c) a încerca să își satisfacă întregul necesar de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței cu activare manuală.

Articolul 21

Platforma europeană pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței cu activare automată

- (1) În termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, toți OTS elaborează o propunere privind cadrul de punere în aplicare a unei platforme europene pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței cu activare automată.
- (2) Platforma europeană pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței cu activare automată, operată de OTS sau prin intermediul unei entități creată de OTS înșiși, se bazează pe principii de guvernanta și pe procese operaționale comune și este constituită cel puțin din funcția de optimizare a activării și din funcția de decontare OTS-OTS. Această platformă europeană aplică un model OTS-OTS multilateral, cu liste cu ordine de merit comune, pentru a face schimb cu toate ofertele de energie de echilibrare din toate produsele standard de rezerve pentru restabilirea frecvenței cu activare automată, cu excepția ofertelor indisponibile în temeiul articolului 29 alineatul (14).
- (3) Propunerea menționată la alineatul (1) include cel puțin:
- (a) proiectarea de principiu a platformei europene;
  - (b) foaia de parcurs și calendarul de punere în aplicare a platformei europene;
  - (c) definirea funcțiilor necesare pentru funcționarea platformei europene;
  - (d) normele propuse privind guvernanta și funcționarea platformei europene, bazate pe principiul nediscriminării și al asigurării unui tratament echitabil pentru toți OTS membri, precum și pe faptul că niciun OTS nu beneficiază de avantaje economice nejustificate ca urmare a participării sale la funcțiile platformei europene;

- (e) propunerea de desemnare a entității sau a entităților care vor îndeplini funcțiile definite în propunere. În cazul în care OTS propun desemnarea mai multor entități, propunerea va demonstra și va asigura:
- (i) alocarea coerentă a funcțiilor între entitățile care operează platforma europeană. Propunerea va lua în considerare pe deplin nevoia de a coordona diferitele funcții alocate entităților care operează platforma europeană;
  - (ii) că structura propusă a platformei europene și alocarea funcțiilor asigură o guvernanză, o funcționare și o supraveghere eficace și eficientă a platformei europene de către autoritățile de reglementare, sprijinind, de asemenea, obiectivele prezentului regulament;
  - (iii) un proces decizional și de coordonare eficace, care să aplaneze eventualele poziții conflictuale dintre entitățile care operează platforma europeană;
- (f) cadrul de armonizare a clauzelor și a condițiilor în materie de echilibrare, stabilite în temeiul articolului 18;
- (g) principiile detaliate privind partajarea costurilor comune, inclusiv clasificarea detaliată a costurilor comune, în conformitate cu articolul 23;
- (h) ora de închidere a porții pentru energia de echilibrare pentru toate produsele standard de rezerve pentru restabilirea frecvenței cu activare automată, în conformitate cu articolul 24;
- (i) definirea produselor standard de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței cu activare automată, în conformitate cu articolul 25;
- (j) ora de închidere a porții pentru transmiterea de oferte de energie de către OTS, în conformitate cu articolul 29 alineatul (13);
- (k) listele cu ordine de merit comune care urmează a fi organizate de funcția comună de optimizare a activării, în temeiul articolului 31;
- (l) descrierea algoritmului de operare a funcției de optimizare a activării pentru ofertele de energie de echilibrare din toate produsele standard de rezerve pentru restabilirea frecvenței cu activare automată, în conformitate cu articolul 58.
- (4) În termen de șase luni de la aprobarea propunerii privind cadrul de punere în aplicare a unei platforme europene pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței cu activare automată, toți OTS desemnează entitatea sau entitățile propuse pentru a li se încredința operarea platformei europene în temeiul alineatului (3) litera (e).
- (5) În termen de optsprezece luni de la aprobarea propunerii privind cadrul de punere în aplicare a unei platforme europene pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței cu activare automată, toți OTS pot elabora o propunere de modificare a platformei europene pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței cu activare automată, în temeiul alineatului (1), și a principiilor stabilite la alineatul (2). Modificările propuse trebuie să fie sprijinite de o analiză cost-beneficiu efectuată de către toți OTS în temeiul articolului 61. Propunerea trebuie notificată Comisiei.
- (6) În termen de treizeci de luni de la aprobarea propunerii privind cadrul de punere în aplicare a unei platforme europene pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței cu activare automată sau, în cazul în care toți OTS prezintă o propunere de modificare a platformei europene în temeiul alineatului (5), în termen de douăsprezece luni de la data aprobării propunerii de modificare a platformei europene, toți OTS care realizează procesul de restabilire automată a frecvenței în temeiul părții IV din Regulamentul (UE) 2017/1485 pun în aplicare și în funcțiune platforma europeană pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței cu activare automată și utilizează platforma europeană pentru:
- (a) a transmite toate ofertele de energie de echilibrare din toate produsele standard de rezerve pentru restabilirea frecvenței cu activare automată;
  - (b) a face schimb de toate ofertele de energie de echilibrare din toate produsele standard de rezerve pentru restabilirea frecvenței cu activare automată, cu excepția ofertelor indisponibile în temeiul articolului 29 alineatul (14);
  - (c) a încerca să își satisfacă întregul necesar de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței cu activare automată.

Articolul 22

Platforma europeană pentru procesul de compensare a dezechilibrelor

- (1) În termen de șase luni de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, toți OTS elaborează o propunere privind cadrul de punere în aplicare a unei platforme europene pentru procesul de compensare a dezechilibrelor.

(2) Platforma europeană pentru procesul de compensare a dezechilibrelor, operată de OTS sau prin intermediul unei entități create de OTS înșiși, se bazează pe principii comune de guvernanta și pe procese operaționale comune și este constituită cel puțin din funcția de proces de compensare a dezechilibrelor și din funcția de decontare OTS-OTS. Platforma europeană aplică un model OTS-OTS multilateral pentru a efectua procesul de compensare a dezechilibrelor.

(3) Propunerea menționată la alineatul (1) include cel puțin:

- (a) proiectarea de principiu a platformei europene;
- (b) foaia de parcurs și calendarul de punere în aplicare a platformei europene;
- (c) definirea funcțiilor necesare pentru funcționarea platformei europene;
- (d) normele propuse privind guvernanta și funcționarea platformei europene, bazate pe principiul nediscriminării și al asigurării unui tratament echitabil pentru toți OTS membri, precum și pe faptul că niciun OTS nu beneficiază de avantaje economice nejustificate ca urmare a participării sale la funcțiile platformei europene;
- (e) propunerea de desemnare a entității sau a entităților care vor îndeplini funcțiile definite în propunere. În cazul în care OTS propun desemnarea mai multor entități, propunerea va demonstra și va asigura:
  - (i) alocarea coerentă a funcțiilor între entitățile care operează platforma europeană. Propunerea va lua în considerare pe deplin nevoia de a coordona diferitele funcții alocate entităților care operează platforma europeană;
  - (ii) că structura propusă a platformei europene și alocarea funcțiilor asigură o guvernanta, o funcționare și o supraveghere reglementară eficace și eficiente ale platformei europene, sprijinind, de asemenea, obiectivele prezentului regulament;
  - (iii) un proces decizional și de coordonare eficace, care să aplaneze eventualele poziții conflictuale dintre entitățile care operează platforma europeană;
- (f) cadrul de armonizare a clauzelor și a condițiilor în materie de echilibrare, stabilite în temeiul articolului 18;
- (g) principiile detaliate privind partajarea costurilor comune, inclusiv clasificarea detaliată a costurilor comune, în conformitate cu articolul 23;
- (h) descrierea algoritmului de operare a funcției de proces de compensare a dezechilibrelor, în conformitate cu articolul 58.

(4) În termen de șase luni de la aprobarea propunerii privind cadrul de punere în aplicare a unei platforme europene pentru procesul de compensare a dezechilibrelor, toți OTS desemnează entitatea sau entitățile propuse pentru a li se încredința operarea platformei europene, în temeiul alineatului (3) litera (e).

(5) În termen de un an de la aprobarea propunerii privind cadrul de punere în aplicare a platformei europene pentru procesul de compensare a dezechilibrelor, toți OTS care efectuează procesul automat de restabilire a frecvenței în temeiul părții IV din Regulamentul (UE) 2017/1485 pun în aplicare și în funcțiune platforma europeană pentru procesul de compensare a dezechilibrelor. Aceștia utilizează platforma europeană pentru a realiza procesul de compensare a dezechilibrelor, cel puțin pentru zona sincronă Europa Continentală.

Articolul 23

Partajarea costurilor între operatorii de transport și de sistem din diferite state membre

(1) Toți OTS furnizează autorităților de reglementare competente în conformitate cu articolul 37 din Directiva 2009/72/CE un raport anual în care costurile de creare, de modificare și de funcționare a platformelor europene, în temeiul articolelor 19, 20, 21 și 22, sunt explicate în detaliu. Acest raport este publicat de agenție, care ține seama în mod corespunzător de informațiile comerciale sensibile.

(2) Costurile menționate la alineatul (1) trebuie defalcate în:

- (a) costuri comune care rezultă din activitățile coordonate ale tuturor OTS care participă la platformele respective;
- (b) costuri regionale care rezultă din activitățile mai multor OTS care participă la respectivele platforme, dar nu ale tuturor OTS;
- (c) costuri naționale care rezultă din activitățile operatorilor de transport și de sistem din statul membru respectiv care participă la respectivele platforme.

(3) Costurile comune menționate la alineatul (2) litera (a) se împart între operatorii de transport și de sistem din statele membre și din țările terțe care participă la platformele europene. Pentru a calcula suma care urmează să fie plătită de operatorii de transport și de sistem din fiecare stat membru și, dacă este cazul, din fiecare țară terță, o optime din costurile comune se împarte în mod egal între toate statele membre și toate țările terțe, cinci optimi se împart între toate statele membre și toate țările terțe în mod proporțional cu consumul fiecăruia, iar două optimi se împart în mod egal între OTS participanți, în temeiul alineatului (2) litera (a). Partea de costuri care îi revine unui stat membru este suportată de operatorul sau operatorii de transport și de sistem care își desfășoară activitatea pe un teritoriu al statului membru respectiv. În cazul în care într-un stat membru își desfășoară activitatea mai mulți OTS, partea de costuri care îi revine statului membru în cauză se distribuie între respectivii OTS în mod proporțional cu consumul din zonele de reglaj ale OTS.

(4) Pentru a se ține seama de modificările care survin în ceea ce privește costurile comune sau OTS participanți, calculul costurilor comune trebuie adaptat în mod periodic.

(5) Operatorii de transport și de sistem care cooperează într-o anumită regiune convin asupra unei propuneri de partajare a costurilor regionale în conformitate cu alineatul (2) litera (b). Propunerea se aprobă ulterior, în mod individual, de către autoritățile de reglementare competente din fiecare stat membru și, dacă este cazul, din fiecare țară terță din regiune. Operatorii de transport și de sistem care cooperează într-o anumită regiune pot utiliza, în mod alternativ, acordurile privind partajarea costurilor prevăzute la alineatul (3).

(6) Principiile privind partajarea costurilor se aplică costurilor care contribuie la crearea, modificarea și funcționarea platformelor europene începând de la aprobarea propunerii privind termenii cadru de punere în aplicare relevanți în temeiul articolului 19 alineatul (1), al articolului 20 alineatul (1), al articolului 21 alineatul (1) și al articolului 22 alineatul (1). În cazul în care termenii cadru de punere în aplicare propun ca proiectele existente să se transforme într-o platformă europeană, toți OTS care participă la proiectele existente pot propune ca o parte a costurilor suportate înainte de aprobarea propunerii privind termenii cadru de punere în aplicare, care sunt legate direct de dezvoltarea și de punerea în aplicare a acestor proiecte și evaluate ca fiind rezonabile, eficiente și proporționale, să fie considerată ca parte a costurilor comune în temeiul alineatului (2) litera (a).

Articolul 24

Ora de închidere a porții pentru energia de echilibrare

(1) În cadrul propunerilor elaborate în temeiul articolelor 19, 20 și 21, toți OTS armonizează ora de închidere a porții pentru energia de echilibrare pentru produsele standard la nivelul Uniunii, cel puțin pentru fiecare dintre următoarele procese:

- (a) rezerve de înlocuire;
- (b) rezerve pentru restabilirea frecvenței cu activare manuală;
- (c) rezerve pentru restabilirea frecvenței cu activare automată.

(2) Orele de închidere a porții pentru energia de echilibrare trebuie:

- (a) să fie cât mai apropiate posibil de timpul real;
- (b) să nu fie anterioare orei de închidere a porții pieței intrazilnice interzonale;
- (c) să asigure suficient timp pentru procesele de echilibrare necesare.

(3) După ora de închidere a porții pentru energia de echilibrare, furnizorii de servicii de echilibrare nu vor mai avea voie să își depună sau să își actualizeze ofertele de energie de echilibrare.

(4) După ora de închidere a porții pentru energia de echilibrare, furnizorii de servicii de echilibrare raportează, fără întârzieri nejustificate, către OTS conectori eventualele volume indisponibile din cadrul ofertelor de energie de echilibrare, în conformitate cu articolul 158 alineatul (4) litera (b) și cu articolul 161 alineatul (4) litera (b) din Regulamentul (UE) 2017/1485. Dacă furnizorul de servicii de echilibrare are un punct de racordare la un OD și la cererea respectivului OD, furnizorul de servicii de echilibrare raportează, de asemenea, operatorului de distribuție, fără întârzieri nejustificate, eventualele volume indisponibile din cadrul ofertelor de energie de echilibrare.

(5) În termen de doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, fiecare OTS care aplică un model de dispecerizare centralizată stabilește cel puțin o oră de închidere a porții pentru procesul integrat de planificare, care:

- (a) să permită furnizorilor de servicii de echilibrare să își actualizeze ofertele de planificare integrată cât mai aproape posibil de timpul real;
- (b) să nu depășească opt ore înainte de timpul real;
- (c) să fie stabilită înaintea orei de închidere a porții pentru transmiterea de oferte de energie de către OTS.

(6) După fiecare oră de închidere a porții pentru procesul integrat de planificare, oferta aferentă proceselor integrate de planificare poate fi modificată numai în conformitate cu normele definite de OTS conector în clauzele și condițiile aplicabile furnizorilor de servicii de echilibrare, elaborate în temeiul articolului 18. Aceste norme trebuie puse în aplicare înainte ca OTS conector să adere la un eventual proces pentru schimbul de energie de echilibrare și trebuie să permită furnizorilor de servicii de echilibrare să își actualizeze ofertele de planificare integrată, în măsura posibilului, până la ora de închidere a porții pieței intrazilnice interzonale, asigurând totodată:

- (a) eficiența economică a procesului integrat de planificare;
- (b) siguranța în funcționare;
- (c) coerența tuturor iterațiilor procesului integrat de planificare;
- (d) tratamentul echitabil și egal al tuturor furnizorilor de energie de echilibrare din zona de programare;
- (e) eliminarea oricărui efect negativ asupra procesului integrat de planificare.

(7) Fiecare OTS care aplică un model de dispecerizare centralizată stabilește normele cu privire la utilizarea ofertelor aferente proceselor integrate de planificare înaintea orei de închidere a porții pentru energia de echilibrare, în conformitate cu articolul 18 alineatul (8) litera (c), pentru:

- (a) a se asigura că OTS își îndeplinește în timp real cerințele privind capacitatea în rezervă;
- (b) a asigura resurse suficiente pentru a soluționa congestiile interne;
- (c) a asigura posibilitatea unei dispecerizări fezabile a instalațiilor de producere a energiei electrice și a locurilor de consum, în timp real.

Articolul 25

Cerințe privind produsele standard

(1) Produsele standard de energie de echilibrare trebuie dezvoltate în cadrul propunerilor privind termenii cadru de punere în aplicare a platformelor europene în temeiul articolelor 19, 20 și 21. După aprobarea fiecărui termen cadru de punere în aplicare și cel târziu în momentul în care un OTS utilizează platforma europeană corespunzătoare, respectivul OTS utilizează numai produse standard și, în cazul în care acest lucru este justificat, produse specifice de energie de echilibrare, pentru a menține echilibrul sistemului în conformitate cu articolele 127, 157 și 160 din Regulamentul (UE) 2017/1485.

(2) În termen de doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, toți OTS elaborează o propunere privind o listă de produse standard de capacitate pentru echilibrare în ceea ce privește rezervele pentru restabilirea frecvenței și rezervele de înlocuire.

(3) Cel puțin odată la doi ani, toți OTS revizuiesc lista de produse standard de energie de echilibrare și de capacitate pentru echilibrare. Revizuirea produselor standard ia în considerare:

- (a) obiectivele stabilite la articolul 3 alineatul (1);
- (b) dacă este cazul, modificările propuse ale listei de produse standard și ale numărului de liste cu ordine de merit comune în temeiul articolului 31 alineatul (2);
- (c) indicatorii de performanță prevăzuți la articolul 59 alineatul (4).

(4) Lista produselor standard de energie de echilibrare și de capacitate pentru echilibrare poate conține cel puțin următoarele caracteristici ale unei oferte de produse standard:

- (a) perioada de pregătire;
- (b) perioada de variație a sarcinii;
- (c) durata de activare completă;
- (d) cantitatea minimă și maximă;
- (e) perioada de dezactivare;
- (f) durata minimă și maximă a perioadei de livrare;
- (g) perioada de valabilitate;
- (h) modul de activare.

(5) Lista produselor standard de energie de echilibrare și de capacitate pentru echilibrare stabilește cel puțin următoarele caracteristici variabile ale unui produs standard, care trebuie determinate de către furnizorii de servicii de echilibrare în cursul calificării prealabile sau în momentul prezentării ofertei de produse standard:

- (a) prețul ofertei;
  - (b) divizibilitatea;
  - (c) locația;
  - (d) durata minimă dintre sfârșitul perioadei de dezactivare și următoarea activare.
- (6) Produsele standard de energie de echilibrare și de capacitate pentru echilibrare:
- (a) asigură o standardizare eficientă, încurajează concurența și lichiditatea transfrontaliere și evită fragmentarea nejustificată a pieței;
  - (b) facilitează participarea proprietarilor locurilor de consum, a terților și a proprietarilor de instalații de producere a energiei electrice din surse regenerabile, precum și a proprietarilor de unități de stocare a energiei, în calitate de furnizori de servicii de echilibrare.

Articolul 26

Cerințe privind produsele specifice

(1) Ca urmare a aprobării termenilor cadru de punere în aplicare a platformelor europene în temeiul articolelor 19, 20 și 21, fiecare OTS poate elabora o propunere privind definirea și utilizarea produselor specifice de energie de echilibrare și de capacitate pentru echilibrare. Această propunere include cel puțin:

- (a) o definiție a produselor specifice și a intervalului de timp în care vor fi utilizate acestea;
- (b) o demonstrație a faptului că produsele standard nu sunt suficiente pentru a garanta siguranța în funcționare și pentru a menține în mod eficient echilibrul sistemului sau a faptului că unele resurse de echilibrare nu pot participa pe piața de echilibrare prin intermediul produselor standard;
- (c) o descriere a măsurilor propuse pentru a reduce la minimum utilizarea produselor specifice care fac obiectul eficienței economice;
- (d) dacă este cazul, normele privind conversia ofertelor de energie de echilibrare pentru produse specifice în oferte de energie de echilibrare pentru produse standard;
- (e) dacă este cazul, informațiile privind procesul de conversie a ofertelor de energie de echilibrare din produse specifice în oferte de energie de echilibrare din produse standard, precum și informațiile privind lista cu ordine de merit comune în cadrul căreia va avea loc conversia;
- (f) o demonstrație a faptului că produsele specifice nu creează ineficiențe și denaturări semnificative pe piața de echilibrare din interiorul și din afara zonei de programare.

(2) Fiecare OTS care utilizează produse specifice reexaminează cel puțin o dată la doi ani necesitatea utilizării de produse specifice, în conformitate cu criteriile stabilite la alineatul (1).

(3) Implementarea produselor specifice are loc în paralel cu implementarea produselor standard. Ca urmare a utilizării produselor specifice, OTS conector poate, în mod alternativ:

- (a) să convertească ofertele de energie de echilibrare pentru produse specifice în oferte de energie de echilibrare pentru produse standard;
- (b) să activeze, la nivel local, ofertele de energie de echilibrare din produse specifice, fără a face schimb cu ele.

(4) Normele privind conversia ofertelor de energie de echilibrare pentru produse specifice în oferte de energie de echilibrare pentru produse standard în temeiul alineatului (1) litera (d) trebuie:

- (a) să fie echitabile, transparente și nediscriminatorii;
- (b) să nu creeze bariere în calea schimbului de servicii de echilibrare;
- (c) să asigure neutralitatea financiară a operatorilor de transport și de sistem.

Articolul 27

Conversia ofertelor în cadrul unui model de dispecerizare centralizată

(1) Fiecare OTS care aplică un model de dispecerizare centralizată trebuie să utilizeze ofertele aferente proceselor integrate de planificare pentru schimbul de servicii de echilibrare sau pentru partajarea rezervelor.

(2) Fiecare OTS care aplică un model de dispecerizare centralizată trebuie să utilizeze ofertele aferente proceselor procese integrate de planificare pentru gestionarea în timp real a sistemului, cu scopul de a furniza servicii de echilibrare altor OTS, respectând totodată constrângerile legate de siguranța în funcționare.

(3) Fiecare OTS care aplică un model de dispecerizare centralizată trebuie să convertească, în măsura posibilului, ofertele aferente proceselor integrate de planificare în temeiul alineatului (2) în produse standard, luând în considerare siguranța în funcționare. Normele privind conversia ofertelor aferente proceselor integrate de planificare în produse standard trebuie:

- (a) să fie echitabile, transparente și nediscriminatorii;
- (b) să nu creeze bariere în calea schimbului de servicii de echilibrare;
- (c) să asigure neutralitatea financiară a operatorilor de transport și de sistem.

Articolul 28

Proceduri de ultimă instanță

(1) Fiecare OTS se asigură că există soluții de ultimă instanță în cazul în care procedurile menționate la alineatele (2) și (3) eșuează.

(2) În cazul în care achiziția de servicii de echilibrare eșuează, OTS vizați repetă procesul de achiziție. OTS informează participanții la piață că vor fi utilizate proceduri de ultimă instanță cât mai curând posibil.

(3) În cazul în care activarea coordonată a energiei de echilibrare eșuează, fiecare OTS se poate abate de la activarea în ordinea de merit comună și informează participanții la piață cât mai curând posibil.

TITLUL III

ACHIZIȚIA DE SERVICII DE ECHILIBRARE

CAPITOLUL 1

Energia de echilibrare

Articolul 29

Activarea ofertelor de energie de echilibrare din listele cu ordine de merit comune

(1) Pentru a menține echilibrul sistemului în conformitate cu articolele 127, 157 și 160 din Regulamentul (UE) 2017/1485, fiecare OTS utilizează oferte de energie de echilibrare rentabile, care sunt disponibile pentru livrare în zona sa de reglaj, pe baza listelor cu ordine de merit comune sau a unui alt model, astfel cum este stabilit în propunerea elaborată de toți OTS în temeiul articolului 21 alineatul (5).

(2) Operatorii de transport și de sistem nu activează ofertele de energie de echilibrare înainte de ora corespunzătoare de închidere a porții pentru energia de echilibrare, cu excepția cazului în care sistemul este în stare de alertă sau de urgență, când aceste activări contribuie la atenuarea severității respectivelor stări ale sistemului, și cu excepția cazului în care ofertele servesc altor scopuri decât echilibrării, în temeiul alineatului (3).

(3) În termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, toți OTS elaborează o propunere de metodologie pentru clasificarea scopurilor activării ofertelor de energie de echilibrare. Metodologia:

- (a) descrie toate scopurile posibile ale activării ofertelor de energie de echilibrare;
- (b) definește criteriile de clasificare pentru fiecare scop posibil al activării.

(4) Pentru fiecare ofertă de energie de echilibrare activată din lista cu ordine de merit comune, OTS care activează oferta trebuie să definească scopul activării pe baza metodologiei elaborate în temeiul alineatului (3). Scopul activării trebuie să fie notificat tuturor OTS și trebuie să fie vizibil pentru toți OTS prin intermediul funcției de optimizare a activării.

(5) În cazul în care activarea ofertelor de energie de echilibrare se abate de la rezultatele funcției de optimizare a activării, OTS publică, în timp util, informațiile cu privire la motivele pentru care a avut loc abaterea respectivă.

(6) Cererea de activare a unei oferte de energie de echilibrare din funcția de optimizare a activării îi obligă pe OTS solicitant și pe OTS conector să accepte schimbul ferm de energie de echilibrare. Fiecare OTS conector asigură activarea ofertei de energie de echilibrare selectate de funcția de optimizare a activării. Energia de echilibrare se decontează în temeiul articolului 50 și între OTS conector și furnizorul de servicii de echilibrare, în temeiul titlului V capitolul 2.

(7) Activarea ofertelor de energie de echilibrare se bazează pe un model OTS-OTS cu o listă cu ordine de merit comune.

(8) Fiecare OTS transmite funcției de optimizare a activării toate datele necesare pentru operarea algoritmilor menționate la articolul 58 alineatele (1) și (2), în conformitate cu normele stabilite în temeiul articolului 31 alineatul (1).

(9) Fiecare OTS conector trebuie să transmită funcției de optimizare a activării, înainte de ora de închidere a porții pentru transmiterea de oferte de energie de către OTS, toate ofertele de energie de echilibrare primite de la furnizorii de servicii de echilibrare, ținând seama de cerințele de la articolele 26 și 27. OTS conectori nu modifică și nici nu suspendă ofertele de energie de echilibrare, cu excepția:

- (a) ofertelor de energie de echilibrare legate de articolele 26 și 27;
- (b) ofertelor de energie de echilibrare care sunt în mod evident eronate și care includ un volum de livrare imposibil de realizat;
- (c) ofertelor de energie de echilibrare care nu sunt transmise platformelor europene în conformitate cu alineatul (10).

(10) Fiecare OTS care aplică un model de autodispecerizare și care operează într-o zonă de programare cu o oră de închidere a porții intrazilnice locale ulterioară orei de închidere a porții pentru energia de echilibrare, în temeiul articolului 24, poate elabora o propunere de limitare a volumului ofertelor care este transmis platformelor europene în temeiul articolelor 19-21. Ofertele transmise platformelor europene sunt întotdeauna ofertele cele mai ieftine. Această propunere include:

- (a) definiția volumului minim care se transmite platformelor europene. Volumul minim al ofertelor transmise de OTS este mai mare sau egal cu suma cerințelor privind capacitatea în rezervă pentru blocul său RFP, în conformitate cu articolele 157 și 160 din Regulamentul (UE) 2017/1485 și a obligațiilor care decurg din schimbul de capacitate pentru echilibrare sau din partajarea rezervelor;
- (b) normele privind eliberarea ofertelor care nu sunt transmise platformelor europene și definiția momentului în care furnizorii de servicii de echilibrare vizați trebuie să fie informați cu privire la eliberarea ofertelor sale.

(11) Cel puțin o dată la doi ani după aprobarea propunerii menționate la alineatul (10) de către autoritatea de reglementare corespunzătoare, toți OTS evaluează impactul limitării volumului ofertelor transmise platformelor europene și funcționarea pieței intrazilnice. Această evaluare include:

- (a) o evaluare efectuată de către OTS relevanți cu privire la volumul minim al ofertelor care se transmite platformelor europene în temeiul alineatului (10) litera (a);
- (b) o recomandare adresată operatorilor de transport și de sistem relevanți pentru limitarea ofertelor de energie de echilibrare.

Pe baza acestei evaluări, toți OTS înaintează tuturor autorităților de reglementare o propunere privind revizuirea volumului minim al ofertelor de energie de echilibrare care se transmite platformelor europene în temeiul alineatului (10) litera (a).

(12) Fiecare OTS solicitant poate solicita activarea ofertelor de energie de echilibrare din listele cu ordine de merit comune până la volumul total al energiei de echilibrare. Volumul total al energiei de echilibrare care poate fi activat de către OTS solicitant din ofertele de energie de echilibrare din listele cu ordine de merit comune se calculează ca suma volumelor:

- (a) din cadrul ofertelor de energie de echilibrare transmise de OTS solicitant, care nu rezultă din partajarea rezervelor sau din schimbul de capacitate pentru echilibrare;
- (b) din cadrul ofertelor de energie de echilibrare transmise de alți OTS ca rezultat al capacității pentru echilibrare achiziționate în numele OTS solicitant;
- (c) din cadrul ofertelor de energie de echilibrare transmise care rezultă din partajarea rezervelor, cu condiția ca ceilalți OTS care participă la partajarea rezervelor să nu fi solicitat deja activarea respectivelor volume partajate.

(13) Toți OTS pot stabili, în propunerile privind termenii cadru de punere în aplicare a platformelor europene, elaborate în temeiul articolelor 19, 20 și 21, condițiile sau situațiile în care limitele indicate la alineatul (12) nu se aplică. Atunci când un OTS solicită oferte de energie de echilibrare care depășesc limita stabilită la alineatul (12), toți ceilalți OTS trebuie informați în legătură cu aceasta.

(14) Fiecare OTS poate declara că ofertele de energie de echilibrare transmise funcției de optimizare a activării sunt indisponibile pentru activarea de către alți OTS deoarece sunt restricționate din cauza congestiei interne sau a constrângerilor legate de siguranța în funcționare în cadrul zonei de programare a OTS conector.

Articolul 30

Stabilirea prețurilor pentru energia de echilibrare și pentru capacitatea interzonală utilizată pentru schimbul de energie de echilibrare sau pentru realizarea procesului de compensare a dezechilibrelor

(1) În termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, toți OTS elaborează o propunere privind o metodologie de stabilire a prețurilor pentru energia de echilibrare care rezultă din activarea ofertelor de energie de echilibrare în ceea ce privește procesul pentru restabilirea frecvenței în temeiul articolelor 143 și 147 din Regulamentul (UE) 2017/1485 și procesul de înlocuire a rezervelor în temeiul articolelor 144 și 148 din Regulamentul (UE) 2017/1485. Această metodologie:

- (a) se bazează pe stabilirea prețurilor marginale (*pay-as-cleared*);
- (b) definește modul în care activarea ofertelor de energie de echilibrare în alte scopuri decât pentru echilibrare afectează prețul energiei de echilibrare, garantând totodată că cel puțin ofertele de energie de echilibrare activate pentru gestionarea congestiilor interne nu stabilesc prețul marginal al energiei de echilibrare;
- (c) stabilește cel puțin un preț al energiei de echilibrare pentru fiecare interval de decontare a dezechilibrului;
- (d) oferă semnale de preț și stimulente corecte participanților la piață;
- (e) ține seama de metoda de stabilire a prețurilor în intervalul de timp pentru ziua următoare și în cel intrazilnic.

(2) În cazul în care operatorii de transport și de sistem consideră că, pentru funcționarea eficientă a pieței, sunt necesare limite de preț tehnice, ei pot elabora în mod comun, ca parte a propunerii elaborate în temeiul alineatului (1), o propunere de prețuri maxime și minime armonizate pentru energia de echilibrare, inclusiv prețuri de ofertare și de închidere, care trebuie aplicate în toate zonele de programare. În acest caz, prețurile maxime și minime armonizate ale energiei de echilibrare iau în considerare prețul de închidere maxim și minim pentru intervalul de timp pentru ziua următoare și pentru cel intrazilnic, în temeiul Regulamentului (UE) 2015/1222.

(3) Propunerea elaborată în temeiul alineatului (1) trebuie să definească și o metodologie de stabilire a prețurilor aferente capacității interzonale utilizate pentru schimbul de energie de echilibrare sau pentru realizarea procesului de compensare a dezechilibrelor. Această metodologie respectă cerințele stabilite în Regulamentul (UE) 2015/1222 și:

- (a) reflectă congestia pieței;
- (b) se bazează pe prețurile energiei de echilibrare rezultate din ofertele activate de energie de echilibrare, stabilite în conformitate fie cu metoda de stabilire a prețurilor menționată la alineatul (1) litera (a), fie, dacă este cazul, cu metoda de stabilire a prețurilor menționată la alineatul (5);
- (c) nu aplică nicio taxă suplimentară pentru schimbul de energie de echilibrare sau pentru funcționarea procesului de compensare a dezechilibrelor, cu excepția unei taxe pentru compensarea pierderilor, dacă această taxă este luată în considerare și în alte intervale de timp.

(4) Metoda armonizată de stabilire a prețurilor definită la alineatul (1) se aplică în cazul energiei de echilibrare din toate produsele standard și specifice, în temeiul articolului 26 alineatul (3) litera (a). Pentru produsele specifice în temeiul articolului 26 alineatul (3) litera (b), OTS în cauză poate propune o altă metodă de stabilire a prețurilor în cadrul propunerii privind produsele specifice, elaborată în temeiul articolului 26.

(5) În cazul în care toți OTS identifică ineficiențe în aplicarea metodologiei propuse la alineatul (1) litera (a), ei pot să solicite o modificare și să propună o altă metodă de stabilire a prețurilor decât cea menționată la alineatul (1) litera (a). În acest caz, toți OTS efectuează o analiză detaliată în care să demonstreze că metoda alternativă de stabilire a prețurilor este mai eficientă.

Articolul 31

Funcția de optimizare a activării

(1) Toți OTS instituie o funcție de optimizare a activării în conformitate cu articolul 29 și cu prezentul articol, în vederea optimizării activării ofertelor de energie de echilibrare din diferite liste cu ordine de merit comune. Această funcție ia în considerare cel puțin:

- (a) procesele de activare și constrângerile tehnice din diferite produse de energie de echilibrare;
- (b) siguranța în funcționare;
- (c) toate ofertele de energie de echilibrare incluse în listele cu ordine de merit comune compatibile;

- (d) posibilitatea compensării solicitărilor de activare în sens contrar din partea OTS;
  - (e) solicitările de activare transmise de toți OTS;
  - (f) capacitatea interzonală disponibilă.
- (2) Listele cu ordine de merit comune constau în oferte de energie de echilibrare din produse standard. Toți OTS elaborează listele cu ordine de merit comune necesare pentru produsele standard. Ofertele de energie de echilibrare de creștere și de reducere sunt incluse separat în liste cu ordine de merit comune diferite.
- (3) Fiecare funcție de optimizare a activării utilizează cel puțin o listă cu ordine de merit comune pentru ofertele de creștere de energie de echilibrare și o listă cu ordine de merit comune pentru ofertele de reducere de energie de echilibrare.
- (4) OTS se asigură că ofertele de energie de echilibrare incluse în listele cu ordine de merit comune sunt exprimate în EUR și fac referire la unitatea de timp a pieței.
- (5) În funcție de cererea de produse standard de energie de echilibrare, OTS pot crea mai multe liste cu ordine de merit comune.
- (6) Fiecare OTS transmite funcției de optimizare a activării cererile sale de activare a ofertelor de energie de echilibrare.
- (7) Funcția de optimizare a activării selectează ofertele de energie de echilibrare și solicită activarea ofertelor de energie de echilibrare selectate, primite de la OTS conectori la care este racordat furnizorul de servicii de echilibrare asociat cu oferta de energie de echilibrare selectată.
- (8) Funcția de optimizare a activării transmite confirmarea activării ofertelor de energie de echilibrare activate către OTS care solicită activarea ofertelor de energie de echilibrare. Furnizorii de servicii de echilibrare activate sunt responsabili cu livrarea volumului solicitat până la sfârșitul perioadei de livrare.
- (9) Toți OTS care realizează procesul de restabilire a frecvenței și procesul de înlocuire a rezervelor pentru a-și echilibra zona RFP depun eforturi pentru a utiliza toate ofertele de energie de echilibrare din listele cu ordine de merit comune cu scopul de a echilibra sistemul în modul cel mai eficient posibil, ținând seama de siguranța în funcționare.
- (10) Toți OTS care nu utilizează procesul de înlocuire a rezervelor pentru a-și echilibra zona RFP depun eforturi pentru a utiliza toate ofertele de energie de echilibrare din listele cu ordine de merit comune în ceea ce privește rezervele pentru restabilirea frecvenței, cu scopul de a echilibra sistemul în modul cel mai eficient posibil, ținând seama de siguranța în funcționare.
- (11) Cu excepția cazului în care sistemul se află în starea normală de funcționare, OTS pot decide să echilibreze sistemul utilizând numai ofertele de energie de echilibrare primite din partea furnizorilor de servicii de echilibrare din propria lor zonă de reglaj, în cazul în care această decizie contribuie la atenuarea gravității stării actuale a sistemului. OTS publică, fără întârzieri necuvenite, o justificare a acestei decizii.

CAPITOLUL 2

Capacitatea pentru echilibrare

Articolul 32

Norme privind achizițiile

- (1) Toți OTS ai blocului RFP trebuie să revizuiască și să definească periodic și cel puțin o dată pe an cerințele privind necesarul de capacitate în rezervă pentru blocul RFP sau pentru zonele de programare ale blocului RFP, în temeiul normelor în materie de dimensionare astfel cum sunt menționate la articolele 127, 157 și 160 din Regulamentul (UE) 2017/1485. Fiecare OTS trebuie să efectueze o analiză privind asigurarea optimă a capacității în rezervă, vizând reducerea la minimum a costurilor asociate cu asigurarea capacității în rezervă. Această analiză ia în considerare următoarele opțiuni pentru asigurarea capacității în rezervă:
- (a) achiziția capacității pentru echilibrare în zona de reglaj și schimbul de capacitate pentru echilibrare cu OTS învecinați, atunci când este cazul;
  - (b) partajarea rezervelor, dacă este cazul;
  - (c) volumul ofertelor de energie de echilibrare necontractate care se preconizează că vor fi disponibile atât în zona lor de reglaj, cât și în cadrul platformelor europene, luând în considerare capacitatea interzonală disponibilă.

(2) Fiecare OTS care achiziționează capacitate pentru echilibrare definește normele privind achiziția de capacitate pentru echilibrare în cadrul propunerii privind clauzele și condițiile legate de furnizorii de servicii de echilibrare, elaborată în temeiul articolului 18. Normele privind achiziția de capacitate pentru echilibrare respectă următoarele principii:

- (a) metoda de achiziție se bazează pe piață, cel puțin în ceea ce privește rezervele pentru restabilirea frecvenței și rezervele de înlocuire;
- (b) procesul de achiziție se realizează pe termen scurt, în măsura posibilităților și dacă acest lucru este eficient din punct de vedere economic;
- (c) volumul contractat poate fi divizat în mai multe perioade de contractare.

(3) Achiziția de capacitate pentru echilibrare de creștere și de reducere, cel puțin în cazul rezervelor pentru restabilirea frecvenței și al rezervelor de înlocuire, se efectuează separat. Fiecare OTS poate transmite autorității de reglementare competente în conformitate cu articolul 37 din Directiva 2009/72/CE o propunere prin care să solicite derogarea de la această cerință. Propunerea de derogare include:

- (a) indicarea perioadei de timp pe parcursul căreia ar urma să se aplice derogarea;
- (b) indicarea cantității capacității pentru echilibrare pentru care ar urma să se aplice derogarea;
- (c) analiza impactului acestei derogări asupra participării resurselor de echilibrare, în temeiul articolului 25 alineatul (6) litera (b);
- (d) justificarea derogării, prin care să se demonstreze că această derogare ar conduce la creșterea eficienței economice.

Articolul 33

Schimbul de capacitate pentru echilibrare

(1) Doi sau mai mulți OTS care fac sau doresc să facă schimb reciproc de capacitate pentru echilibrare elaborează o propunere privind instituirea de norme și de procese comune și armonizate pentru schimbul și achiziția de capacitate pentru echilibrare, cu respectarea cerințelor prevăzute la articolul 32

(2) Cu excepția cazurilor în care se aplică modelul OTS-FSE în temeiul articolului 35, schimbul de capacitate pentru echilibrare se realizează întotdeauna pe baza unui model OTS-OTS, conform căruia doi sau mai mulți OTS stabilesc o metodă pentru achiziția comună de capacitate pentru echilibrare, ținând seama de capacitatea interzonală disponibilă și de limitele operaționale definite în partea IV titlul VIII capitolele 1 și 2 din Regulamentul (UE) 2017/1485.

(3) Toți OTS care fac schimb de capacitate pentru echilibrare trebuie să transmită funcției de optimizare a achiziției de capacitate toate ofertele de capacitate pentru echilibrare din produse standard. Operatorii de transport și de sistem nu modifică și nu rețin nicio ofertă de capacitate pentru echilibrare, ci includ aceste oferte în procesul de achiziție, cu excepția cazului în care se aplică condițiile prevăzute la articolele 26 și 27.

(4) Toți OTS care fac schimb de capacitate pentru echilibrare asigură atât disponibilitatea capacității interzonale, cât și îndeplinirea cerințelor privind siguranța în funcționare prevăzute în Regulamentul (UE) 2017/1485, fie prin:

- (a) metodologia de calcul al probabilității în ceea ce privește disponibilitatea capacității interzonale după ora de închidere a porții pieței intrazilnice interzonale în temeiul alineatului (6), fie prin
- (b) metodologiile pentru alocarea capacității interzonale în intervalul de echilibrare, în temeiul titlului IV capitolul 2.

(5) Fiecare OTS care utilizează metodologia de calcul al probabilității în ceea ce privește disponibilitatea capacității interzonale după ora de închidere a porții pieței intrazilnice interzonale trebuie să informeze alți OTS din blocul lor RFP cu privire la riscul de indisponibilitate a capacității în rezervă în zona de programare sau în zona de reglaj, care poate afecta îndeplinirea cerințelor în temeiul articolului 157 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul (UE) 2017/1485.

(6) Operatorii de transport și de sistem care fac schimb de capacitate pentru echilibrare în ceea ce privește rezervele pentru restabilirea frecvenței și rezervele de înlocuire pot elabora o propunere de metodologie de calcul al probabilității în ceea ce privește disponibilitatea capacității intrazonale după ora de închidere a porții pieței intrazilnice interzonale. Metodologia descrie cel puțin:

- (a) procedurile pentru notificarea altor OTS din blocul RFP;
- (b) procesul de realizare a evaluării pentru perioada relevantă pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare;

- (c) metoda de evaluare a riscului de indisponibilitate a capacității interzonale din cauza întreruperilor planificate și neplanificate și din cauza congestiilor;
  - (d) metoda de evaluare a riscului de insuficiență a capacității în rezervă din cauza indisponibilității capacității interzonale;
  - (e) cerințele privind aplicarea unei soluții de ultimă instanță în cazul indisponibilității capacității interzonale sau a insuficienței capacității în rezervă;
  - (f) cerințele privind examinarea *ex post* și monitorizarea riscurilor;
  - (g) normele menite să asigure decontarea în temeiul titlului V.
- (7) OTS nu măresc marja de fiabilitate calculată în temeiul Regulamentului (UE) 2015/1222 din cauza schimbului de capacitate pentru echilibrare în ceea ce privește rezervele pentru restabilirea frecvenței și rezervele de înlocuire.

Articolul 34

Transferul capacității pentru echilibrare

- (1) În cadrul zonei geografice în care s-a produs achiziția capacității pentru echilibrare, operatorii de transport și de sistem permit furnizorilor de servicii de echilibrare să își transfere obligațiile privind furnizarea de capacitate pentru echilibrare. Operatorul sau operatorii de transport și de sistem vizați pot solicita o derogare în cazul în care perioadele de contractare a capacității pentru echilibrare, în temeiul articolului 32 alineatul (2) litera (b), sunt strict mai scurte de o săptămână.
- (2) Transferul capacității pentru echilibrare este permis până cu cel puțin o oră înainte de începerea zilei de livrare.
- (3) Transferul capacității pentru echilibrare este permis dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:
- (a) furnizorul de servicii de echilibrare receptor a trecut procesul de calificare în ceea ce privește capacitatea pentru echilibrare care face obiectul transferului;
  - (b) se preconizează că transferul capacității pentru echilibrare nu va pune în pericol siguranța în funcționare;
  - (c) transferul capacității pentru echilibrare nu depășește limitele operaționale stabilite în partea IV titlul VIII capitolele 1 și 2 din Regulamentul (UE) 2017/1485.
- (4) Dacă transferul capacității pentru echilibrare necesită utilizarea capacității interzonale, acest transfer este permis numai în cazul în care:
- (a) capacitatea interzonală necesară pentru realizarea transferului este deja disponibilă din procese de alocare anterioare, în temeiul titlului IV capitoulul 2;
  - (b) capacitatea interzonală este disponibilă în temeiul metodologiei de calcul al probabilității în ceea ce privește disponibilitatea capacității interzonale după închiderea porții pieței intrazilnice interzonale în conformitate cu articolul 33 alineatul (6).
- (5) În cazul în care un OTS nu permite transferul capacității pentru echilibrare, acesta trebuie să explice furnizorilor de servicii de echilibrare implicați motivul refuzului.

CAPITOLUL 3

Modelul OTS-FSE

Articolul 35

Schimbul de servicii de echilibrare

- (1) Doi sau mai mulți OTS pot, din proprie inițiativă sau la solicitarea autorităților de reglementare competente în conformitate cu articolul 37 din Directiva 2009/72/CE, să elaboreze o propunere privind aplicarea modelului OTS-FSE.
- (2) Propunerea privind aplicarea modelului OTS-FSE include:
- (a) o analiză cost-beneficiu efectuată în temeiul articolului 61, care să identifice creșteri ale eficienței asociate aplicării modelului OTS-FSE, cel puțin pentru zona sau zonele de programare ale OTS implicați;
  - (b) perioada de aplicare solicitată;
  - (c) o descriere a metodologiei pentru asigurarea unei capacități interzonale suficiente, în conformitate cu articolul 33 alineatul (6).

(3) În cazul în care se aplică modelul OTS-FSE, OTS și furnizorii de servicii de echilibrare respectivi pot beneficia de o derogare de la aplicarea cerințelor prevăzute la articolul 16 alineatele (2), (4) și (5) și la articolul 29 alineatul (9), pentru procesele relevante.

(4) În cazul în care se aplică modelul OTS-FSE, OTS implicați convin asupra cerințelor tehnice și contractuale și asupra schimburilor de informații pentru activarea ofertelor de energie de echilibrare. OTS contractant și furnizorul de servicii de echilibrare stabilesc contracte bazate pe modelul OTS-FSE.

(5) Modelul OTS-FSE pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței poate fi aplicat numai în cazul în care modelul OTS-FSE este aplicat și pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare pentru rezervele pentru restabilirea frecvenței.

(6) Modelul OTS-FSE pentru schimbul de energie de echilibrare din rezervele de înlocuire poate fi aplicat în cazul în care modelul OTS-FSE se aplică pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare pentru rezervele de înlocuire sau în cazul în care unul dintre cei doi OTS implicați nu realizează procesul de înlocuire a rezervelor ca parte a structurii de reglaj frecvență-putere, în temeiul părții IV din Regulamentul (UE) 2017/1485.

(7) În termen de patru ani de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, toate schimburile de capacitate pentru echilibrare trebuie să se bazeze pe modelul OTS-OTS. Această cerință nu se aplică modelului OTS-FSE pentru rezervele de înlocuire, în cazul în care unul dintre cei doi OTS implicați nu realizează procesul de înlocuire a rezervelor ca parte a structurii de organizare a reglajului frecvență-putere, în temeiul părții IV din Regulamentul (UE) 2017/1485.

TITLUL IV

CAPACITATEA INTERZONALĂ PENTRU SERVICIILE DE ECHILIBRARE

CAPITOLUL 1

Schimbul de energie de echilibrare sau procesul de compensare a dezechilibrelor

Articolul 36

Utilizarea capacității interzonale

(1) Toți OTS utilizează capacitatea interzonală disponibilă, calculată în conformitate cu articolul 37 alineatele (2) și (3), pentru schimbul de energie de echilibrare sau pentru realizarea procesului de compensare a dezechilibrelor.

(2) Doi sau mai mulți OTS care fac schimb de capacitate pentru echilibrare pot utiliza capacitatea interzonală pentru schimbul de energie de echilibrare atunci când capacitatea interzonală este:

- (a) disponibilă în temeiul articolului 33 alineatul (6);
- (b) eliberată în temeiul articolului 38 alineatele (8) și (9);
- (c) alocată în temeiul articolelor 40, 41 și 42.

Articolul 37

Calcularea capacității interzonale

(1) După ora de închidere a porții pieței intrazilnice interzonale, toți OTS actualizează în mod continuu disponibilitatea capacității interzonale pentru schimbul de energie de echilibrare sau pentru realizarea procesului de compensare a dezechilibrelor. Capacitatea interzonală trebuie actualizată de fiecare dată când o parte din capacitatea interzonală a fost folosită sau când capacitatea interzonală a fost recalculată.

(2) Înainte de punerea în aplicare a metodologiei de calcul al capacității în temeiul alineatului (3), OTS utilizează capacitatea interzonală rămasă după ora de închidere a porții pieței intrazilnice interzonale.

(3) În termen de cinci ani de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, toți OTS dintr-o regiune de calcul al capacităților elaborează o metodologie de calcul al capacității interzonale în intervalul de echilibrare pentru schimbul de energie de echilibrare sau pentru realizarea procesului de compensare a dezechilibrelor. Această metodologie trebuie să evite denaturările pieței și să fie compatibilă cu metodologia de calcul al capacității interzonale aplicată în intervalul intrazilnic stabilit în Regulamentul (UE) 2015/1222.

CAPITOLUL 2

Schimbul de capacitate pentru echilibrare sau partajarea rezervelor

Articolul 38

Cerințe generale

(1) Doi sau mai mulți OTS pot elabora, din proprie inițiativă sau la solicitarea autorităților de reglementare competente în conformitate cu articolul 37 din Directiva 2009/72/CE, o propunere privind aplicarea unuia dintre următoarele procese:

- (a) procesul de alocare co-optimizată, în temeiul articolului 40;
- (b) procesul de alocare bazată pe piață, în temeiul articolului 41;
- (c) procesul de alocare bazată pe o analiză a eficienței economice, în temeiul articolului 42.

Capacitatea interzonală alocată, înainte de intrarea în vigoare a prezentului regulament, pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor poate continua să fie folosită în acest scop până la expirarea perioadei de contractare.

(2) Propunerea privind aplicarea procesului de alocare include:

- (a) granițele zonei de ofertare, intervalul de timp al pieței, durata aplicării și metodologia care urmează să fie aplicată;
- (b) în cazul procesului de alocare bazată pe analiza eficienței economice, volumul capacității interzonale alocate și analiza efectivă a eficienței economice care justifică eficiența acestei alocări.

(3) În termen de cinci ani de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, toți OTS elaborează o propunere de armonizare a metodologiei privind procesul de alocare a capacității interzonale pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor, pe intervale de timp, în temeiul articolului 40 și, atunci când este relevant, al articolelor 41 și 42.

(4) Capacitatea interzonală alocată pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor se utilizează exclusiv în cazul rezervelor pentru restabilirea frecvenței cu activare manuală, al rezervelor pentru restabilirea frecvenței cu activare automată și al rezervelor de înlocuire. Marja de fiabilitate calculată în temeiul Regulamentului (UE) 2015/1222 se utilizează pentru operarea și schimbul de rezerve de stabilizare a frecvenței, cu excepția liniilor de interconexiune de curent continuu („CC”), pentru care poate fi alocată și capacitatea interzonală pentru operarea și schimbul de rezerve de stabilizare a frecvenței în conformitate cu alineatul (1).

(5) OTS pot alocă o capacitate interzonală pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor numai în cazul în care capacitatea interzonală este calculată în conformitate cu metodologiile de calcul al capacității elaborate în temeiul Regulamentelor (UE) 2015/1222 și (UE) 2016/1719.

(6) OTS includ capacitatea interzonală alocată pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor drept capacitate interzonală deja alocată în calculele capacității interzonale.

(7) În cazul în care titularii de drepturi fizice de transport folosesc capacitatea interzonală pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare, capacitatea este considerată nominalizată doar în scopul excluderii sale de la aplicarea principiului „utilizează sau vinde”.

(8) Toți OTS care fac schimb de capacitate pentru echilibrare sau care partajează rezerve evaluează periodic dacă capacitatea interzonală alocată pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor mai este necesară în acest scop. În cazul în care se aplică procesul de alocare bazată pe o analiză a eficienței economice, această evaluare trebuie realizată cel puțin o dată pe an. În cazul în care capacitatea interzonală alocată pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor nu mai este necesară, aceasta trebuie eliberată cât mai repede posibil și trebuie returnată în intervalele ulterioare de alocare a capacității. Această capacitate interzonală nu mai este inclusă drept capacitate interzonală deja alocată în calculele capacității interzonale.

(9) Atunci când capacitatea interzonală alocată pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor nu a fost utilizată pentru schimbul asociat de energie de echilibrare, aceasta trebuie eliberată pentru schimbul de energie de echilibrare cu perioade de activare mai scurte sau pentru realizarea procesului de compensare a dezechilibrului.

Articolul 39

Calcularea valorii de piață a capacității interzonale

- (1) Valoarea de piață a capacității interzonale pentru schimbul de energie și pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor utilizată în cadrul unui proces de alocare co-optimizată sau bazată pe piață se bazează pe valorile de piață reale sau prognozate ale capacității interzonale.
- (2) Valoarea de piață reală a capacității interzonale pentru schimbul de energie se calculează pe baza ofertelor participanților la piață din cadrul piețelor pentru ziua următoare și ține seama, dacă este necesar și posibil, de ofertele previzionate ale participanților la piață din cadrul piețelor intrazilnice.
- (3) Valoarea de piață reală a capacității interzonale pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare utilizată în cadrul unui proces de alocare co-optimizată sau bazată pe piață se calculează pe baza ofertelor de capacitate pentru echilibrare transmise funcției de optimizare a achiziției de capacitate în temeiul articolului 33 alineatul (3).
- (4) Valoarea de piață reală a capacității interzonale pentru partajarea rezervelor utilizată în cadrul unui proces de alocare co-optimizată sau bazată pe piață se calculează pe baza costurilor evitate aferente achiziționării de capacitate pentru echilibrare.
- (5) Valoarea de piață prognozată a capacității interzonale se bazează pe unul dintre următoarele principii alternative:
- utilizarea unor indicatori de piață transparenți, care să indice valoarea de piață a capacității interzonale sau
  - utilizarea unei metodologii de prognozare care să permită evaluarea exactă și fiabilă a valorii de piață a capacității interzonale.

Valoarea de piață prognozată a capacității interzonale pentru schimbul de energie între zonele de ofertare se calculează pe baza diferențelor preconizate dintre prețurile pieței pentru ziua următoare și, dacă este necesar și posibil, ale piețelor intrazilnice dintre zonele de ofertare. La calcularea valorii de piață prognozate, se ține seama, în mod corespunzător, de factorii suplimentari relevanți care influențează modelele de consum și de producție din diferitele zone de ofertare.

- (6) Eficiența metodologiei de prognozare în temeiul alineatului (5) litera (b), incluzând o comparație între valorile de piață reale și cele prognozate ale capacității interzonale, poate fi revizuită de autoritățile de reglementare relevante. În cazul în care contractarea este realizată cu cel mult două zile înainte de furnizarea capacității pentru echilibrare, autoritățile de reglementare relevante pot stabili, în urma acestei revizuirii, o altă limită decât cea specificată la articolul 41 alineatul (2).

Articolul 40

Procesul de alocare co-optimizată

- (1) În termen de doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, toți OTS elaborează o propunere de metodologie pentru un proces de alocare co-optimizată a capacității interzonale pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor. Această metodologie se aplică schimbului de capacitate pentru echilibrare sau partajării rezervelor care au o perioadă de contractare de maximum o zi și în cazul cărora contractarea este realizată cu cel mult o zi înainte de furnizarea capacității pentru echilibrare. Metodologia include:
- procesul de notificare pentru utilizarea procesului de alocare co-optimizată;
  - o descriere detaliată a modului în care capacitatea interzonală trebuie alocată ofertelor pentru schimbul de energie și ofertelor pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor în cadrul unui singur proces de optimizare efectuat pentru licitații atât implicite, cât și explicite;
  - o descriere detaliată a metodei de stabilire a prețurilor, a regimului de fermitate și a procesului de partajare a veniturilor provenite din congestii pentru capacitatea interzonală care a fost alocată ofertelor pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor, prin intermediul procesului de alocare co-optimizată;
  - procesul de definire a volumului maxim al capacității interzonale alocate pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor.

(2) Această metodologie se bazează pe o analiză comparativă a valorii de piață reale a capacității interzonale pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor și a valorii de piață reale a capacității interzonale pentru schimbul de energie.

(3) Metoda de stabilire a prețurilor, regimul de fermitate și partajarea veniturilor provenite din congestii pentru capacitatea interzonală care a fost alocată ofertelor pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor prin intermediul procesului de alocare co-optimizată asigură tratamentul egal cu capacitatea interzonală alocată ofertelor pentru schimbul de energie.

(4) Capacitatea interzonală alocată ofertelor pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor prin intermediul procesului de alocare co-optimizată se utilizează numai pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor și pentru schimbul asociat de energie de echilibrare.

Articolul 41

Procesul de alocare bazată pe piață

(1) În termen de doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, toți OTS dintr-o regiune de calcul al capacităților pot elabora o propunere de metodologie pentru un proces de alocare bazată pe piață a capacității interzonale pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor. Această metodologie se aplică schimbului de capacitate pentru echilibrare sau partajării rezervelor care au o perioadă de contractare de maximum o zi și în cazul cărora contractarea este realizată cu cel mult o săptămână înainte de furnizarea capacității pentru echilibrare. Metodologia include:

- (a) procesul de notificare pentru utilizarea procesului de alocare bazată pe piață;
- (b) o descriere detaliată a modalității de stabilire a valorii de piață reale a capacității interzonale pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor, precum și a valorii de piață prognozate a capacității interzonale pentru schimbul de energie și, dacă este cazul, a valorii de piață reale a capacității interzonale pentru schimburile de energie și a valorii de piață prognozate a capacității interzonale pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor;
- (c) o descriere detaliată a metodei de stabilire a prețurilor, a regimului de fermitate și a procesului de partajare a veniturilor provenite din congestii pentru capacitatea interzonală care a fost alocată ofertelor pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor, prin intermediul procesului de alocare bazată pe piață;
- (d) procesul de definire a volumului maxim al capacității interzonale alocate pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor, în temeiul alineatului (2).

(2) Capacitatea interzonală alocată printr-un proces de alocare bazată pe piață este limitată la 10 % din capacitatea disponibilă pentru schimbul de energie în anul calendaristic anterior relevant între zonele de ofertare corespunzătoare sau, în cazul unor linii de interconexiune noi, la 10 % din capacitatea tehnică instalată totală a respectivelor linii de interconexiune noi.

Limitarea volumului nu se poate aplica în cazul în care contractarea este realizată cu cel mult două zile înainte de furnizarea capacității pentru echilibrare sau, pentru granițele zonei de ofertare conectate prin linii de interconexiune de CC, până la armonizarea procesului de alocare co-optimizată la nivelul Uniunii, în temeiul articolului 38 alineatul (3).

(3) Această metodologie se bazează pe o analiză comparativă a valorii de piață reale a capacității interzonale pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor și a valorii de piață prognozate a capacității interzonale pentru schimbul de energie sau pe o analiză comparativă a valorii de piață prognozate a capacității interzonale pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor și a valorii de piață reale a capacității interzonale pentru schimbul de energie.

(4) Metoda de stabilire a prețurilor, regimul de fermitate și partajarea veniturilor provenite din congestii pentru capacitatea interzonală care a fost alocată pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor prin intermediul procesului de alocare bazată pe piață asigură tratamentul egal cu capacitatea interzonală alocată pentru schimbul de energie.

(5) Capacitatea interzonală alocată pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor prin intermediul procesului de alocare bazată pe piață se utilizează numai pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor și pentru schimbul asociat de energie de echilibrare.

Articolul 42

Procesul de alocare bazată pe o analiză a eficienței economice

- (1) În termen de doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, toți OTS dintr-o regiune de calcul a capacităților pot elabora o propunere de metodologie privind un proces de alocare a capacității interzonale pe baza unei analize a eficienței economice. Această metodologie se aplică schimbului de capacitate pentru echilibrare sau partajării rezervelor care au o perioadă de contractare mai mare de o zi și în cazul cărora contractarea este realizată cu mai mult de o săptămână înainte de furnizarea capacității pentru echilibrare. Metodologia include:
- (a) normele și principiile pentru alocarea capacității interzonale pe baza unei analize a eficienței economice;
  - (b) o descriere detaliată a modalității de stabilire a valorii de piață prognozate a capacității interzonale pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor, precum și o evaluare a valorii de piață a capacității interzonale pentru schimbul de energie;
  - (c) o descriere detaliată a metodei de stabilire a prețurilor, a regimului de fermitate și a procesului de partajare a veniturilor provenite din congestii pentru capacitatea interzonală care a fost alocată pe baza unei analize a eficienței economice;
  - (d) volumul maxim al capacității interzonale alocate pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor, în temeiul alineatului (2).
- (2) Alocarea capacității interzonale bazată pe o analiză a eficienței economice este limitată la 5 % din capacitatea disponibilă pentru schimbul de energie în anul calendaristic anterior relevant între zonele de ofertare corespunzătoare sau, în cazul unor linii de interconexiune noi, la 10 % din capacitatea tehnică instalată totală a respectivelor linii de interconexiune noi. Limitarea volumului nu se poate aplica pentru granițele zonei de ofertare conectate prin linii de interconexiune de CC până la armonizarea, la nivelul Uniunii, a proceselor de alocare co-optimizată sau bazată pe piață, în temeiul articolului 38 alineatul (3).
- (3) Metodologia de alocare a capacității interzonale bazată pe o analiză a eficienței economice se bazează pe o comparație între valoarea de piață prognozată a capacității interzonale pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor și valoarea de piață prognozată a capacității interzonale pentru schimbul de energie.
- (4) Metoda de stabilire a prețurilor, regimul de fermitate și partajarea veniturilor provenite din congestii pentru capacitatea interzonală care a fost alocată pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor pe baza unei analize a eficienței economice asigură tratamentul egal cu capacitatea interzonală alocată pentru schimbul de energie.
- (5) OTS menționați la alineatul (1) elaborează o propunere privind o listă a fiecărei alocări individuale a capacității interzonale pe baza unei analize a eficienței economice. Această listă cuprinde:
- (a) specificarea graniței zonei de ofertare;
  - (b) volumul capacității interzonale alocate;
  - (c) perioada în care capacitatea interzonală ar urma să fie alocată pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor;
  - (d) analiza economică care justifică eficiența acestei alocări.
- (6) OTS menționați la alineatul (1) reevaluează valoarea capacității interzonale alocate în cadrul procesului de achiziție a capacității pentru echilibrare și eliberează capacitatea interzonală alocată care nu mai este benefică pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare sau pentru partajarea rezervelor.

Articolul 43

Utilizarea capacității interzonale de către furnizorii de servicii de echilibrare

- (1) Furnizorii de servicii de echilibrare care au un contract de furnizare a capacității pentru echilibrare cu un OTS pe baza unui model OTS-FSE în temeiul articolului 35 au dreptul de a utiliza capacitatea interzonală pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare dacă sunt titulari ai unor drepturi fizice de transport.
- (2) Furnizorii de servicii de echilibrare care utilizează capacitatea interzonală pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare pe baza unui model OTS-FSE în temeiul articolului 35 își nominalizează drepturile fizice de transport pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare către OTS în cauză. Aceste drepturi fizice de transport asigură titularilor lor dreptul de a nominaliza schimbul de energie de echilibrare către OTS în cauză și, prin urmare, sunt excluse de la aplicarea principiului „utilizează sau vinde”.
- (3) Capacitatea interzonală alocată pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare în conformitate cu alineatul (2) se include drept capacitate interzonală deja alocată în calculele capacității interzonale.

TITLUL V

DECONTAREA

CAPITOLUL 1

Principiile decontării

Articolul 44

Principii generale

- (1) Procesele de decontare:
- (a) instituie semnale economice adecvate care să reflecte situația de dezechilibru;
  - (b) garantează că dezechilibrele sunt decontate la un preț reflectă valoarea în timp real a energiei;
  - (c) acordă stimulente părților responsabile cu echilibrarea, pentru ca acestea să fie echilibrate sau să contribuie la restabilirea echilibrului sistemului;
  - (d) facilitează armonizarea mecanismelor de decontare a dezechilibrelor;
  - (e) acordă stimulente OTS, pentru ca aceștia să își îndeplinească obligațiile care le revin în temeiul articolelor 127, 153, 157 și 160 din Regulamentul (UE) 2017/1485;
  - (f) evită acordarea de stimulente denaturante părților responsabile cu echilibrarea, furnizorilor de servicii de echilibrare și OTS;
  - (g) sprijină concurența în rândul participanților la piață;
  - (h) acordă stimulente furnizorilor de servicii de echilibrare pentru ca aceștia să ofere și să livreze servicii de echilibrare către OTS conector;
  - (i) asigură neutralitatea financiară a tuturor OTS.
- (2) Fiecare autoritate de reglementare competentă în conformitate cu articolul 37 din Directiva 2009/72/CE se asigură că toți OTS care intră în sfera sa de competență nu înregistrează câștiguri sau pierderi economice cu privire la rezultatul financiar al decontării, în temeiul capitolelor 2, 3 și 4 din prezentul titlu, pe parcursul perioadei de reglementare, astfel cum este definită de autoritatea de reglementare competentă, și că orice rezultat financiar pozitiv sau negativ obținut ca urmare a decontării în temeiul capitolelor 2, 3 și 4 din prezentul titlu este transmis utilizatorilor de rețea în conformitate cu normele naționale aplicabile.
- (3) Fiecare OTS poate elabora o propunere privind un mecanism de decontare suplimentar, separat de decontarea dezechilibrelor, pentru a deconta costurile de achiziție ale capacității pentru echilibrare, în temeiul capitolului 5 din prezentul titlu, costurile administrative și alte costuri legate de echilibrare. Mecanismul de decontare suplimentar se aplică părților responsabile cu echilibrarea. Este de preferat ca acest lucru să fie realizat prin introducerea unei funcții de stabilire a prețurilor deficitelor. Dacă operatorii de transport și de sistem aleg un alt mecanism, aceștia trebuie să justifice acest lucru în propunere. Această propunere se transmite spre aprobare autorității de reglementare competente.
- (4) Fiecare injecție sau extragere într-o sau dintr-o zonă de programare a unui OTS se decontează în conformitate fie cu capitolul 3, fie cu capitolul 4 de la titlul V.

CAPITOLUL 2

Decontarea energiei de echilibrare

Articolul 45

Calcularea energiei de echilibrare

- (1) În ceea ce privește decontarea energiei de echilibrare, cel puțin în cazul procesului de restabilire a frecvenței și al procesului de înlocuire a rezervelor, fiecare OTS stabilește o procedură pentru:
- (a) calcularea volumului activat al energiei de echilibrare pe baza activării solicitate sau contorizate;
  - (b) solicitarea recalculării volumului activat al energiei de echilibrare.

- (2) Fiecare OTS calculează volumul activat al energiei de echilibrare în conformitate cu procedurile stabilite în temeiul alineatului (1) litera (a), cel puțin pentru:
- fiecare interval de decontare a dezechilibrului;
  - zonele sale de dezechilibru;
  - fiecare direcție, cu un semn negativ care indică extragerea relativă de către furnizorul de servicii de echilibrare și cu un semn pozitiv care indică o injecție relativă de către furnizorul de servicii de echilibrare.
- (3) Fiecare OTS conector deconectează toate volumele activate de energie de echilibrare, calculate în temeiul alineatului (2), cu furnizorii de servicii de echilibrare în cauză.

Articolul 46

Energia de echilibrare pentru procesul de stabilizare a frecvenței

- (1) Fiecare OTS conector poate să calculeze și să deconteze volumul activat al energiei de echilibrare pentru procesul de stabilizare a frecvenței cu furnizorii de servicii de echilibrare, în temeiul articolului 45 alineatele (1) și (2).
- (2) Prețul, care poate fi pozitiv, zero sau negativ, al volumului activat al energiei de echilibrare pentru procesul de stabilizare a frecvenței trebuie stabilit pentru fiecare direcție, astfel cum este definit în tabelul 1:

Tabelul 1

Plata pentru energia de echilibrare

	Prețul energiei de echilibrare pozitiv	Prețul energiei de echilibrare negativ
Energia de echilibrare pozitivă	Plătit de OTS către FSE	Plătit de FSE către OTS
Energia de echilibrare negativă	Plătit de FSE către OTS	Plătit de OTS către FSE

Articolul 47

Energia de echilibrare pentru procesul de restabilire a frecvenței

- (1) Fiecare OTS conector calculează și deconectează volumul activat al energiei de echilibrare pentru procesul de restabilire a frecvenței cu furnizorii de servicii de echilibrare, în temeiul articolului 45 alineatele (1) și (2).
- (2) Prețul, care poate fi pozitiv, zero sau negativ, al volumului activat al energiei de echilibrare pentru procesul de restabilire a frecvenței trebuie stabilit pentru fiecare direcție, în temeiul articolului 30, astfel cum este definit în tabelul 1.

Articolul 48

Energia de echilibrare pentru procesul de înlocuire a rezervelor

- (1) Fiecare OTS conector calculează și deconectează volumul activat al energiei de echilibrare pentru procesul de înlocuire a rezervelor cu furnizorii de servicii de echilibrare, în temeiul articolului 45 alineatele (1) și (2).
- (2) Prețul, care poate fi pozitiv, zero sau negativ, al volumului activat al energiei de echilibrare pentru procesul de înlocuire a rezervelor trebuie stabilit pentru fiecare direcție, în temeiul articolului 30, astfel cum este definit în tabelul 1.

Articolul 49

Ajustarea dezechilibrului aplicabilă părții responsabile cu echilibrarea

- (1) Fiecare OTS calculează o ajustare a dezechilibrului care urmează să se aplice părții în cauză responsabile cu echilibrarea pentru fiecare ofertă de energie de echilibrare activată.
- (2) Pentru zonele de dezechilibru în care sunt calculate mai multe poziții finale pentru o singură parte responsabilă cu echilibrarea, în temeiul articolului 54 alineatul (3), o ajustare a dezechilibrului poate fi calculată pentru fiecare poziție.
- (3) Pentru fiecare ajustare a dezechilibrului, fiecare OTS determină volumul activat al energiei de echilibrare calculat în temeiul articolului 45 și orice volum activat în alte scopuri decât în scopul echilibrării.

CAPITOLUL 3

Decontarea schimburilor de energie între OTS

Articolul 50

Schimburii planificate de energie

(1) În termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, toți OTS elaborează o propunere de norme comune în materie de decontare aplicabile tuturor schimburilor planificate de energie, ca rezultat al unuia sau a mai multora dintre procesele următoare, în temeiul articolelor 146, 147 și 148 din Regulamentul (UE) 2017/1485, pentru fiecare dintre următoarele procese:

- (a) procesul de înlocuire a rezervelor;
- (b) procesul de restabilire a frecvenței cu activare manuală;
- (c) procesul de restabilire a frecvenței cu activare automată;
- (d) procesul de compensare a dezechilibrelor.

(2) Fiecare funcție de decontare OTS-OTS realizează decontarea în conformitate cu normele în materie de decontare menționate la alineatul (1).

(3) În termen de optsprezece luni de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, toți OTS care efectuează schimburi planificate de energie în cadrul unei zone sincrone, elaborează o propunere de norme comune în materie de decontare aplicabile tuturor schimburilor planificate de energie, ca rezultat al unuia dintre procesele următoare sau al ambelor:

- (a) procesul de stabilizare a frecvenței în temeiul articolului 142 din Regulamentul (UE) 2017/1485;
- (b) perioada de variație a sarcinii, în temeiul articolului 136 din Regulamentul (UE) 2017/1485.

(4) În termen de optsprezece luni de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, toți OTS racordați în mod asincron care efectuează schimburi planificate între zone sincrone elaborează o propunere de norme comune în materie de decontare aplicabile tuturor schimburilor planificate de energie, ca rezultat al unuia dintre procesele următoare sau al ambelor:

- (a) procesul de stabilizare a frecvenței pentru producția de putere activă la nivelul zonei sincrone, în temeiul articolelor 172 și 173 din Regulamentul (UE) 2017/1485;
- (b) limitările variației sarcinii pentru producția de putere activă la nivelul zonei sincrone, în temeiul articolului 137 din Regulamentul (UE) 2017/1485.

(5) Normele comune în materie de decontare în conformitate cu alineatul (1) conțin cel puțin dispozițiile conform cărora schimbul planificat de energie se calculează pe baza următoarelor criterii:

- (a) pe parcursul perioadelor convenite între OTS relevanți;
- (b) pe direcție;
- (c) ca integrală a transferului de putere calculat pentru perioadele menționate la alineatul (5) litera (a).

(6) Normele comune în materie de decontare aplicabile schimburilor planificate de energie în conformitate cu alineatul (1) literele (a), (b) și (c) iau în considerare:

- (a) toate prețurile energiei de echilibrare stabilite în temeiul articolului 30 alineatul (1);
- (b) metodologia pentru stabilirea prețului capacității interzonale utilizate pentru schimbul de energie de echilibrare, în temeiul articolului 30 alineatul (3).

(7) Normele comune în materie de decontare aplicabile schimburilor planificate de energie în conformitate cu alineatul (1) litera (d) iau în considerare metodologia pentru stabilirea prețului capacității interzonale utilizate pentru realizarea procesului de compensare a dezechilibrelor, în temeiul articolului 30 alineatul (3).

(8) Toți OTS instituie un mecanism coordonat de ajustare a decontărilor între toți OTS.

Articolul 51

Schimburii neplanificate de energie

(1) În termen de optsprezece luni de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, toți OTS dintr-o zonă sincronă elaborează o propunere de norme comune în materie de decontare aplicabile tuturor schimburilor neplanificate de energie. Propunerea conține următoarele cerințe:

- (a) prețul pentru schimburile neplanificate de energie extrasă din zona sincronă reflectă prețurile energiei de echilibrare de creștere activate pentru procesul de restabilire a frecvenței sau pentru procesul de înlocuire a rezervelor pentru respectiva zonă sincronă;

- (b) prețul pentru schimburile neplanificate de energie injectată în zona sincronă reflectă prețurile energiei de echilibrare de reducere activate pentru procesul de restabilire a frecvenței sau pentru procesul de înlocuire a rezervelor pentru respectiva zonă sincronă.
- (2) În termen de optsprezece luni de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, toți OTS racordați în mod asincron elaborează o propunere de norme comune în materie de decontare aplicabile tuturor schimburilor neplanificate de energie dintre OTS racordați în mod asincron.
- (3) Propunerile de norme comune în materie de decontare a schimburilor neplanificate de energie dintre OTS asigură o distribuție echitabilă și egală a costurilor și a beneficiilor între aceștia.
- (4) Toți OTS instituie un mecanism coordonat de ajustare a decontărilor dintre ei.

CAPITOLUL 4

Decontarea dezechilibrelor

Articolul 52

Decontarea dezechilibrelor

- (1) Fiecare OTS sau, dacă este relevant, fiecare terț decontează, în cadrul zonei sau zonelor sale de programare, cu fiecare parte responsabilă cu echilibrarea, pentru fiecare interval de decontare a dezechilibrului, în temeiul articolului 53, toate dezechilibrele calculate în temeiul articolelor 49 și 54 în raport cu prețul corespunzător de dezechilibru, calculat în temeiul articolului 55.
- (2) În termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, toți OTS elaborează o propunere de specificare și armonizare suplimentară cel puțin a următoarelor elemente:
- (a) calcularea unei ajustări a dezechilibrului în temeiul articolului 49 și calcularea unei poziții, a unui dezechilibru și a unui volum alocat, conform uneia dintre abordările de la articolul 54 alineatul (3);
- (b) componentele principale folosite pentru calcularea prețului dezechilibrului pentru toate dezechilibrele în temeiul articolului 55, inclusiv, dacă este cazul, definirea valorii activării evitate a energiei de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței sau din rezervele de înlocuire;
- (c) utilizarea unei metode unice de stabilire a prețului dezechilibrului pentru toate dezechilibrele, în temeiul articolului 55, care să definească câte un preț unic pentru dezechilibrele pozitive și pentru dezechilibrele negative, pentru fiecare zonă de preț de dezechilibru din cadrul unui interval de decontare a dezechilibrului și
- (d) definirea condițiilor și a metodologiei pentru aplicarea unui preț dublu de dezechilibru pentru toate dezechilibrele în temeiul articolului 55, care să definească un preț pentru dezechilibrele pozitive și un preț pentru dezechilibrele negative, pentru fiecare zonă de preț de dezechilibru din cadrul unui interval de decontare a dezechilibrului, incluzând:
- (i) condiții privind momentul în care un OTS poate propune autorității sale de reglementare competente în conformitate cu articolul 37 din Directiva 2009/72/CE aplicarea prețurilor duble și justificarea care trebuie furnizată;
- (ii) metodologia de aplicare a prețurilor duble.
- (3) Propunerea elaborată în temeiul alineatului (2) poate face distincție între modelul de autodispecerizare și modelul de dispecerizare centralizată.
- (4) Propunerea elaborată în temeiul alineatului (2) prevede o dată de punere în aplicare care nu trebuie să depășească optsprezece luni de la data aprobării de către toate autoritățile de reglementare competente, în conformitate cu articolul 5 alineatul (2).

Articolul 53

Intervalul de decontare a dezechilibrului

- (1) În termen de trei ani de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, toți OTS aplică intervalul de decontare a dezechilibrului de 15 minute în toate zonele de programare, asigurându-se totodată că toate limitele unității de timp a pieței coincid cu limitele intervalului de decontare a dezechilibrului.
- (2) Operatorii de transport și de sistem dintr-o zonă sincronă pot solicita în comun o derogare de la cerința prevăzută la alineatul (1).
- (3) În cazul în care autoritățile de reglementare competente dintr-o zonă sincronă acordă o derogare de la cerința prevăzută la alineatul (1), la cererea comună a operatorilor de transport și de sistem din zona sincronă vizată sau din proprie inițiativă, autoritățile respective efectuează, în cooperare cu Agenția și cel puțin o dată la trei ani, o analiză cost-beneficiu privind armonizarea intervalului de decontare a dezechilibrului în cadrul zonelor sincrone și între acestea.

Articolul 54

Calcularea dezechilibrelor

- (1) Fiecare OTS calculează, în cadrul zonei sau zonelor sale de programare, dacă este cazul, poziția finală, volumul alocat, ajustarea dezechilibrului și dezechilibrul:
- pentru fiecare parte responsabilă cu echilibrarea;
  - pentru fiecare interval de decontare a dezechilibrului;
  - în fiecare zonă de dezechilibru.
- (2) Zona de dezechilibru este egală cu zona de programare, exceptând cazul în care se aplică un model de dispece-
rizare centralizată, în cadrul căruia zona de dezechilibru poate reprezenta o parte din zona de programare.
- (3) Până la punerea în aplicare a propunerii elaborate în temeiul articolului 52 alineatul (2), fiecare OTS calculează poziția finală a unei părți responsabile cu echilibrarea utilizând una dintre următoarele abordări:
- partea responsabilă cu echilibrarea are o poziție finală unică egală cu suma programelor sale de tranzacții externe și interne cu energie electrică;
  - partea responsabilă cu echilibrarea are două poziții finale: prima este egală cu suma programelor sale de tranzacții externe și interne cu energie electrică, în ceea ce privește producția, iar a doua este egală cu suma programelor sale de tranzacții externe și interne cu energie electrică, în ceea ce privește consumul;
  - în cadrul unui model de dispece-
rizare centralizată, o parte responsabilă cu echilibrarea poate avea mai multe poziții finale pe zonă de dezechilibru, egale cu programele de producere ale instalațiilor de producere a energiei electrice sau cu programele de consum ale locurilor de consum.
- (4) Fiecare OTS elaborează norme privind:
- calcularea poziției finale;
  - determinarea volumului alocat;
  - determinarea ajustării dezechilibrului, în temeiul articolului 49;
  - calcularea dezechilibrului;
  - solicitarea recalculării dezechilibrului de către o parte responsabilă cu echilibrarea.
- (5) Volumul alocat nu se calculează pentru o parte responsabilă cu echilibrarea care nu acoperă injecțiile sau extragerile.
- (6) Un dezechilibru indică dimensiunea și direcția tranzacției de decontare dintre partea responsabilă cu echilibrarea și OTS; un dezechilibru poate avea, alternativ:
- un semn negativ, indicând un deficit al părții responsabile cu echilibrarea;
  - un semn pozitiv, indicând un excedent al părții responsabile cu echilibrarea.

Articolul 55

Prețul dezechilibrului

- (1) Fiecare OTS stabilește norme pentru a calcula prețul dezechilibrului, care poate fi pozitiv, zero sau negativ, astfel cum este definit în tabelul 2:

Tabelul 2

Plata pentru dezechilibru

	Prețul dezechilibrului – pozitiv	Prețul dezechilibrului – negativ
Dezechilibru pozitiv	Plătit de OTS către PRE	Plătit de PRE către OTS
Dezechilibru negativ	Plătit de PRE către OTS	Plătit de OTS către PRE

- (2) Normele menționate la alineatul (1) includ o definiție a valorii activării evitate a energiei de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței sau din rezervele de înlocuire.
- (3) Fiecare OTS stabilește prețul dezechilibrului pentru:
- (a) fiecare interval de decontare a dezechilibrului;
  - (b) zonele sale de preț de dezechilibru;
  - (c) fiecare direcție a dezechilibrului.
- (4) Prețul dezechilibrului în caz de dezechilibru negativ nu trebuie să fie mai mic decât, alternativ:
- (a) prețul mediu ponderat al energiei de echilibrare activate pozitive din rezervele pentru restabilirea frecvenței și din rezervele de înlocuire;
  - (b) în situația în care, în cursul intervalului de decontare a dezechilibrului, nu s-a produs nicio activare a energiei de echilibrare în nicio direcție, valoarea activării evitate a energiei de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței sau din rezervele de înlocuire.
- (5) Prețul dezechilibrului în caz de dezechilibru pozitiv nu trebuie să fie mai mare decât, alternativ:
- (a) prețul mediu ponderat al energiei de echilibrare activate negative din rezervele pentru restabilirea frecvenței și din rezervele de înlocuire;
  - (b) în situația în care, în cursul intervalului de decontare a dezechilibrului, nu s-a produs nicio activare a energiei de echilibrare în nicio direcție, valoarea activării evitate a energiei de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței sau din rezervele de înlocuire.
- (6) În cazul în care atât energia de echilibrare pozitivă, cât și cea negativă din rezervele pentru restabilirea frecvenței sau din rezervele de înlocuire au fost activate în cursul aceluiași interval de decontare a dezechilibrului, prețul decontării dezechilibrelor se stabilește, pentru dezechilibrul pozitiv și pentru dezechilibrul negativ, pe baza a cel puțin unuia dintre principiile enunțate la alineatele (4) și (5).

CAPITOLUL 5

Decontarea capacității pentru echilibrare

Articolul 56

Achiziția în cadrul unei zone de programare

- (1) Fiecare OTS dintr-o zonă de programare care utilizează oferte de capacitate de echilibrare stabilește norme privind decontarea cel puțin a rezervelor pentru restabilirea frecvenței și a rezervelor de înlocuire, în temeiul cerințelor prevăzute la articolul 32.
- (2) Fiecare OTS dintr-o zonă de programare care utilizează oferte de capacitate de echilibrare stabilește norme privind decontarea cel puțin a rezervelor pentru restabilirea frecvenței și a rezervelor de înlocuire, în temeiul cerințelor prevăzute la articolul 32.

Articolul 57

Achiziția în afara unei zone de programare

- (1) Toți OTS care fac schimb de capacitate pentru echilibrare stabilesc norme privind decontarea capacității pentru echilibrare achiziționate, în temeiul articolelor 33 și 35.
- (2) Toți OTS care fac schimb de capacitate pentru echilibrare decontează în comun capacitatea pentru echilibrare achiziționată, utilizând funcția de decontare OTS-OTS, în temeiul articolului 33. OTS care fac schimb de capacitate pentru echilibrare pe baza unui model OTS-FSE decontează capacitatea pentru echilibrare achiziționată, în temeiul articolului 35.
- (3) Toți OTS care fac schimb de capacitate pentru echilibrare stabilesc norme privind decontarea alocării capacității interzonale, în temeiul titlului IV capitolul 2.
- (4) Toți OTS care fac schimb de capacitate pentru echilibrare decontează capacitatea interzonală alocată, în temeiul titlului IV capitolul 2.

TITLUL VI

ALGORITM

Articolul 58

Algoritmii de echilibrare

(1) În cadrul propunerilor elaborate în temeiul articolelor 19, 20 și 21, toți OTS elaborează algoritmii care urmează să fie utilizați de funcțiile de optimizare a activării pentru activarea ofertelor de energie de echilibrare. Acești algoritmi trebuie:

- (a) să respecte metoda de activare a ofertelor de energie de echilibrare, în temeiul articolului 29;
- (b) să respecte metoda de stabilire a prețurilor pentru energia de echilibrare, în temeiul articolului 30;
- (c) să țină seama de descrierile proceselor pentru compensarea dezechilibrelor și pentru activarea transfrontalieră în temeiul părții IV titlul III din Regulamentul (UE) 2017/1485.

(2) În propunerea elaborată în temeiul articolului 22, toți OTS elaborează un algoritm care urmează să fie utilizat de funcția de proces de compensare a dezechilibrelor. Acest algoritm trebuie să reducă la minimum contra-activarea resurselor de echilibrare prin realizarea procesului de compensare a dezechilibrelor în temeiul părții IV din Regulamentul (UE) 2017/1485.

(3) În cadrul propunerii elaborate în temeiul articolului 33, toți OTS care fac schimb de capacitate pentru echilibrare elaborează algoritmii care urmează să fie utilizați de funcțiile de optimizare a achiziției de capacitate pentru achiziționarea ofertelor de energie de echilibrare. Acești algoritmi trebuie:

- (a) să reducă la minimum costurile globale de achiziție aferente întregii capacități pentru echilibrare achiziționate în comun;
- (b) dacă este cazul, să ia în considerare disponibilitatea capacității interzonale, inclusiv eventualele costuri aferente furnizării acesteia.

(4) Toți algoritmii elaborați în conformitate cu prezentul articol trebuie:

- (a) să respecte constrângerile legate de siguranța în funcționare;
- (b) să ia în considerare constrângerile tehnice și pe cele legate de rețea;
- (c) dacă este cazul, să ia în considerare capacitatea interzonală disponibilă.

TITLUL VII

RAPORTARE

Articolul 59

Raportul european privind integrarea piețelor de echilibrare

(1) ENTSO-E publică un raport european axat pe monitorizarea, descrierea și analizarea punerii în aplicare a prezentului regulament, precum și pe raportarea progreselor înregistrate în ceea ce privește integrarea piețelor de echilibrare din Europa, respectând confidențialitatea informațiilor în conformitate cu articolul 11.

(2) Formatul raportului variază după cum urmează:

- (a) la doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului regulament și ulterior, din doi în doi ani, se publică un raport detaliat;
- (b) la trei ani de la intrarea în vigoare a prezentului regulament și ulterior din doi în doi ani, se publică o versiune mai scurtă a raportului, în scopul reexaminării progreselor înregistrate și al actualizării indicatorilor de performanță.

(3) Raportul întocmit în temeiul alineatului (2) litera (a):

- (a) descrie și analizează procesul de armonizare și de integrare, precum și progresele înregistrate în ceea ce privește armonizarea și integrarea piețelor de echilibrare ca urmare a aplicării prezentului regulament;
- (b) descrie situația proiectelor de punere în aplicare în temeiul prezentului regulament;
- (c) evaluează compatibilitatea dintre proiectele de punere în aplicare și analizează orice evoluții care ar putea prezenta un risc pentru integrare în viitor;
- (d) analizează evoluția schimburilor de capacitate pentru echilibrare și a partajării rezervelor și descrie eventualele bariere, premise și măsuri care trebuie abordate pentru a intensifica schimbul de capacitate pentru echilibrare și partajarea rezervelor;

- (e) descrie schimburile existente de servicii de echilibrare și analizează schimburile potențiale;
  - (f) analizează adecvarea produselor standard din perspectiva celor mai recente tendințe și evoluții ale diferitelor resurse de echilibrare și propune eventuale îmbunătățiri ale produselor standard;
  - (g) evaluează necesitatea unei armonizări suplimentare a produselor standard și posibilele efecte ale lipsei de armonizare asupra integrării piețelor de echilibrare;
  - (h) evaluează existența și justificările produselor specifice utilizate de OTS, precum și efectul lor asupra integrării piețelor de echilibrare;
  - (i) evaluează atât progresele înregistrate în ceea ce privește armonizarea principalelor caracteristici ale decontării dezechilibrelor, cât și consecințele și posibilele denaturări datorate lipsei de armonizare.
  - (j) prezintă rezultatele analizelor cost-beneficiu efectuate în temeiul articolului 61.
- (4) ENTSO-E elaborează indicatorii de performanță pentru piețele de echilibrare care vor fi utilizați în rapoarte. Acești indicatori de performanță reflectă:
- (a) disponibilitatea ofertelor de energie de echilibrare, inclusiv a ofertelor de capacitate pentru echilibrare;
  - (b) câștigurile și economiile monetare obținute ca urmare a compensării dezechilibrelor, a schimbului de servicii de echilibrare și a partajării rezervelor;
  - (c) beneficiile obținute din utilizarea produselor standard;
  - (d) costul total al echilibrării;
  - (e) eficiența și fiabilitatea economică a piețelor de echilibrare;
  - (f) eventualele ineficiențe și denaturări de pe piețele de echilibrare;
  - (g) pierderile de eficiență datorate produselor specifice;
  - (h) volumul și prețul energiei de echilibrare utilizate în scopul echilibrării, atât ale celei disponibile, cât și ale celei activate, din produse standard și din produse specifice;
  - (i) prețurile dezechilibrelor și dezechilibrele sistemului;
  - (j) evoluția prețurilor serviciilor de echilibrare din anii anteriori;
  - (k) comparația între costurile și beneficiile preconizate și cele realizate ca urmare a tuturor alocărilor de capacitate interzonală în scopuri de echilibrare.
- (5) Înainte de transmiterea raportului final, ENTSO-E elaborează o propunere de proiect de raport. Această propunere definește structura raportului, conținutul și indicatorii de performanță care vor fi utilizați în raport. Propunerea se transmite agenției, care are dreptul să solicite modificări în termen de două luni de la transmiterea propunerii.
- (6) Raportul întocmit în temeiul alineatului (2) litera (a) conține, de asemenea, o sinteză în limba engleză a fiecărui raport al OTS privind echilibrarea, întocmit în temeiul articolului 60.
- (7) Rapoartele furnizează informații și indicatori dezagregați pentru fiecare zonă de programare, pentru fiecare graniță a zonei de ofertare sau pentru fiecare bloc RFP.
- (8) ENTSO-E publică rapoartele pe internet și le transmite agenției în termen de șase luni de la sfârșitul anului la care se referă acestea.
- (9) După trecerea termenelor-limită până la care toți OTS trebuie să utilizeze platformele europene în temeiul articolului 19 alineatul (5), al articolului 20 alineatul (6), al articolului 21 alineatul (6) și al articolului 22 alineatul (5), toți OTS reexaminează conținutul rapoartelor și condițiile de publicare a acestora. Pe baza rezultatelor acestei reexaminări, ENTSO-E elaborează o propunere privind o nouă structură și un nou termen de publicare a rapoartelor și o transmite agenției. Agenția are dreptul să solicite modificări în termen de trei luni de la data transmiterii propunerii.

Articolul 60

Raportul OTS privind echilibrarea

- (1) Cel puțin o dată la doi ani, fiecare OTS publică un raport privind echilibrarea, care acoperă ultimii doi ani calendaristici, respectând confidențialitatea informațiilor în conformitate cu articolul 11.

- (2) Raportul privind echilibrarea:
- (a) include informații privind volumele produselor specifice disponibile, achiziționate și utilizate, precum și justificarea produselor specifice, care face obiectul condițiilor prevăzute la articolul 26;
  - (b) conține analiza sintetică a dimensiunilor capacității în rezervă, incluzând justificarea și explicația cerințelor aplicabile capacității în rezervă calculate;
  - (c) conține analiza sintetică a furnizării optime a capacității în rezervă, incluzând justificarea volumului capacității pentru echilibrare;
  - (d) analizează costurile și beneficiile, precum și eventualele ineficiențe și denaturări rezultate din utilizarea produselor specifice, în ceea ce privește concurența și fragmentarea pieței, participarea consumului comandabil și a surselor regenerabile de energie, integrarea piețelor de echilibrare și efectele secundare asupra piețelor energiei electrice;
  - (e) analizează oportunitățile pentru schimbul de capacitate pentru echilibrare și pentru partajarea rezervelor;
  - (f) furnizează o explicație și o justificare cu privire la achiziția capacității pentru echilibrare fără schimb de capacitate de echilibrare sau partajare de rezerve;
  - (g) analizează eficiența funcțiilor de optimizare a activării pentru energia de echilibrare din rezervele pentru restabilirea frecvenței și, dacă este cazul, pentru energia de echilibrare din rezervele de înlocuire.
- (3) Raportul privind echilibrarea fie este redactat în limba engleză, fie conține cel puțin un rezumat în limba engleză.
- (4) Pe baza rapoartelor publicate anterior, autoritatea de reglementare competentă în conformitate cu articolul 37 din Directiva 2009/72/CE are dreptul de a solicita modificări ale structurii și conținutului următorului raport al OTS privind echilibrarea.

TITLUL VIII

ANALIZA COST-BENEFICIU

Articolul 61

Analiza cost-beneficiu

- (1) În cazul în care operatorii de transport și de sistem trebuie să efectueze o analiză cost-beneficiu în temeiul prezentului regulament, ei stabilesc criteriile și metodologia pentru analiza cost-beneficiu și le prezintă autorităților de reglementare competente în conformitate cu articolul 37 din Directiva 2009/72/CE cel târziu cu șase luni înainte de a începe efectuarea analizei cost-beneficiu. Autoritățile de reglementare competente au dreptul de a solicita în comun modificări ale criteriilor și ale metodologiei.
- (2) Analiza cost-beneficiu ia în considerare cel puțin:
- (a) fezabilitatea tehnică;
  - (b) eficiența economică;
  - (c) impactul asupra concurenței și a integrării piețelor de echilibrare;
  - (d) costurile și beneficiile punerii în aplicare;
  - (e) impactul asupra costurilor de echilibrare la nivel european și național;
  - (f) impactul potențial asupra prețurilor de pe piețele europene ale energiei electrice;
  - (g) capacitatea OTS și a părților responsabile cu echilibrarea de a-și îndeplini obligațiile;
  - (h) impactul asupra actorilor de pe piață în ceea ce privește cerințele tehnice sau informatice suplimentare evaluate în cooperare cu părțile interesate afectate.
- (3) Toți OTS vizați comunică rezultatele analizelor cost-beneficiu tuturor autorităților de reglementare competente, împreună cu o propunere justificată privind modul de abordare a eventualelor probleme identificate de analiza cost-beneficiu.

TITLUL IX

DEROGĂRI ȘI MONITORIZARE*Articolul 62***Derogări**

- (1) La cererea OTS sau din proprie inițiativă, o autoritate de reglementare competentă în conformitate cu articolul 37 din Directiva 2009/72/CE poate acorda operatorilor de transport și de sistem relevanți o derogare de la una sau mai multe dintre dispozițiile prezentului regulament, în conformitate cu alineatele (2)-(12).
- (2) Un OTS poate solicita o derogare de la următoarele cerințe:
- (a) termenele-limită până la care toți OTS trebuie să utilizeze platformele europene în temeiul articolului 19 alineatul (5), al articolului 20 alineatul (6), al articolului 21 alineatul (6) și al articolului 22 alineatul (5);
  - (b) stabilirea orei de închidere a porții pentru procesul integrat de planificare într-un model de dispacherizare centralizată în temeiul articolului 24 alineatul (5) și posibilitatea de a modifica ofertele aferente proceselor integrate de planificare în temeiul articolului 24 alineatul (6);
  - (c) volumul maxim al capacității interzonale alocate pe baza unui proces bazat pe piață, în temeiul articolului 41 alineatul (2), sau a unui proces bazat pe o analiză a eficienței economice, în temeiul articolului 42 alineatul (2);
  - (d) armonizarea intervalului de decontare a dezechilibrului de la articolul 53 alineatul (1);
  - (e) punerea în aplicare a cerințelor prevăzute la articolele 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 54, 55, 56 și 57.
- (3) Procesul de derogare trebuie să fie transparent, nediscriminatoriu, nepărtinitor, bine documentat și bazat pe o cerere motivată.
- (4) Operatorii de transport și de sistem prezintă autorității de reglementare competente o cerere scrisă de derogare cel târziu cu șase luni înainte de data aplicării dispozițiilor de la care se solicită derogarea.
- (5) Cererea de derogare include următoarele informații:
- (a) dispozițiile de la care se solicită derogarea;
  - (b) perioada de derogare solicitată;
  - (c) un plan și un calendar detaliate, care să specifice modul în care dispozițiile vizate din prezentul regulament pot fi abordate și în care se poate asigura punerea lor în aplicare după încheierea perioadei de derogare;
  - (d) o evaluare a consecințelor derogării solicitate asupra piețelor adiacente;
  - (e) o evaluare a riscurilor pe care derogarea solicitată le poate prezenta pentru integrarea piețelor de echilibrare din întreaga Europă.
- (6) Autoritatea de reglementare competentă adoptă o decizie cu privire la orice cerere de derogare în termen de șase luni de la data la care primește cererea. Acest termen poate fi prelungit cu trei luni înainte de expirarea sa, dacă autoritatea de reglementare competentă solicită informații suplimentare din partea OTS care solicită derogarea. Termenul suplimentar începe din momentul în care se primesc toate informațiile.
- (7) OTS care solicită derogarea transmite eventualele informații suplimentare solicitate de autoritatea de reglementare competentă în termen de două luni de la formularea acestei solicitări. În cazul în care OTS nu furnizează informațiile solicitate în termenul respectiv, cererea de derogare este considerată retrasă, cu excepția cazului în care, înaintea expirării termenului, fie:
- (a) autoritatea de reglementare competentă decide să acorde o prelungire, fie
  - (b) OTS informează autoritatea de reglementare competentă, prin intermediul unei cereri motivate, că cererea de derogare este completă.
- (8) La evaluarea cererii de derogare sau înainte de acordarea unei derogări din proprie inițiativă, autoritatea de reglementare competentă ia în considerare următoarele aspecte:
- (a) dificultățile legate de punerea în aplicare a dispoziției sau a dispozițiilor vizate;
  - (b) riscurile și implicațiile dispoziției sau dispozițiilor vizate în ceea ce privește siguranța în funcționare;
  - (c) măsurile luate pentru a facilita punerea în aplicare a dispoziției sau a dispozițiilor vizate;
  - (d) efectele nepunerii în aplicare a dispoziției sau dispozițiilor vizate în termeni de nediscriminare și de concurență cu alți participanți pe piață din Europa, în special în ceea ce privește consumul comandabil și sursele regenerabile de energie;

- (e) efectele asupra eficienței economice globale și asupra infrastructurii de rețele inteligente;
- (f) efectele asupra altor zone de programare și consecințele generale asupra procesului de integrare a piețelor la nivel european.
- (9) Autoritatea de reglementare competentă emite o decizie motivată cu privire la o cerere de derogare sau la o derogare acordată din proprie inițiativă. În cazul în care acordă o derogare, autoritatea de reglementare competentă specifică durata acesteia. Derogarea poate fi acordată numai o singură dată și pentru o perioadă maximă de doi ani, cu excepția derogărilor menționate la alineatul (2) literele (c) și (d), care pot fi acordate până la 1 ianuarie 2025.
- (10) Autoritatea de reglementare competentă notifică decizia sa operatorilor de transport și de sistem, agenției și Comisiei Europene. Decizia se publică și pe site-ul web al autorității.
- (11) Autoritățile de reglementare competente mențin un registru al tuturor derogărilor pe care le-au acordat sau le-au refuzat și furnizează agenției, cel puțin o dată la șase luni, un registru actualizat și consolidat, un exemplar al acestuia fiind transmis și ENTSO-E.
- (12) Registrul conține, în special:
- dispozițiile pentru care se acordă sau se refuză derogarea;
  - conținutul derogării;
  - motivele pentru care se acordă sau se refuză derogarea;
  - consecințele acordării derogării.

Articolul 63

Monitorizare

- (1) ENTSO-E monitorizează punerea în aplicare a prezentului regulament în conformitate cu articolul 8 alineatul (8) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009. Monitorizarea punerii în aplicare a prezentului regulament de către ENTSO-E vizează cel puțin următoarele aspecte:
- pregătirea raportului european privind integrarea pieței de echilibrare, elaborat în temeiul articolului 59;
  - pregătirea unui raport privind monitorizarea punerii în aplicare a prezentului regulament, inclusiv impactul acesteia asupra armonizării normelor aplicabile care vizează facilitarea integrării pieței.
- (2) În termen de șase luni de la data intrării în vigoare a prezentului regulament, ENTSO-E prezintă agenției, spre avizare, un plan de monitorizare cu privire la rapoartele care urmează să fie elaborate și la eventualele actualizări.
- (3) În termen de douăsprezece luni de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, Agenția, în cooperare cu ENTSO-E, întocmește o listă a informațiilor relevante pe care ENTSO-E trebuie să le comunice agenției în conformitate cu articolul 8 alineatul (9) și cu articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009. Lista informațiilor relevante poate face obiectul unor actualizări. ENTSO-E menține o arhivă de date electronice cuprinzătoare și într-un format standardizat, cu informațiile solicitate de către agenție.
- (4) Toți OTS transmit ENTSO-E informațiile necesare pentru îndeplinirea sarcinilor sale în conformitate cu alineatele (1) și (3).
- (5) La cererea comună a agenției și a ENTSO-E, participanții la piață și alte organizații relevante pentru integrarea piețelor de echilibrare transmit ENTSO-E informațiile necesare pentru monitorizare, în conformitate cu alineatele (1) și (3), cu excepția informațiilor obținute deja de autoritățile de reglementare competente în conformitate cu articolul 37 din Directiva 2009/72/CE, de agenție sau de ENTSO-E în contextul sarcinilor lor respective de monitorizare a punerii în aplicare.

TITLUL X

DISPOZIȚII TRANZITORII ȘI FINALE

Articolul 64

Dispoziții tranzitorii privind Irlanda și Irlanda de Nord

Cerințele prezentului regulament, cu excepția cerințelor privind participarea la elaborarea clauzelor și condițiilor sau a metodologiilor, cărora li se aplică termenele-limită corespunzătoare, se aplică în Irlanda și în Irlanda de Nord începând cu data de 31 decembrie 2019.

---

*Articolul 65***Intrare în vigoare**

- (1) Prezentul regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.
- (2) Articolele 14, 16, 17, 28, 32, 34-36, 44-49 și 54-57 din prezentul regulament se aplică doar la un an de la intrarea în vigoare a prezentului regulament.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.

Adoptat la Bruxelles, 23 noiembrie 2017.

Pentru Comisie
Președintele
Jean-Claude JUNCKER
